

LUNDS
UNIVERSITET

”Hemland är ju hemland”

Transnationella aktiviteter och engagemang bland individer inom den afghanska diasporan i Sverige

Av Alice Hertzberg

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSK62
Termin: Vårterminen 2018
Handledare: Rouzbeh Parsi
Omfång: Antal ord 16 016

Abstract

Den här undersökningen fokuserar på transnationella aktiviteter bland individer inom den afghanska diasporan i Sverige. Undersökningens kvalitativa data är framtagen genom sju semi-strukturerade intervjuer och analyseras utifrån en tolkningsram om transnationella aktiviteter (*ekonomiska, sociala och politiska*) och Van Hears kategorier över tre olika sociala sfärer i Afghanistan som aktiviteter riktas mot (*hushållet och den större familjesfären, den välkända samhällssfären och den föreställda gemenskapen*). Vidare undersöks vilka kapaciteter och personliga motivationer som bidrar till att individerna engagerar sig på det som de gör. Analysen visar att individerna engagerar sig i Afghanistan på flera olika sätt. Ekonomiska, sociala och politiska aktiviteter riktas i varierande utsträckning mot de sociala sfärerna och matchar således Van Hears kategorisering. De främsta kapaciteterna som möjliggör eller hindrar individernas transnationella aktiviteter är deras ekonomiska förutsättningar och säkerhetsläget i Afghanistan. Önskan (personliga motivation) att engagera sig grundar främst i en känsla av skyldighet och tradition att hjälpa sin familj eller andra personer samt att Afghanistan är ”hemlandet” och att de vill bidra till landets utveckling. Undersökningen bidrar till att förstå variationen i transnationella aktiviteter och ger förslag på hur och varför individer inom den afghanska diasporan i Sverige engagerar sig i sitt ursprungsland.

Nyckelord: Transnationalism, diaspora, Afghanistan, remitteringar, internationell migration, sociala sfärer

Abstract

This paper focuses on the transnational activities among individuals in the Afghan diaspora in Sweden. The qualitative data of the paper is obtained through seven semi-structured interviews and analyzed through a framework of transnational activities (*economic, social and political*) and Van Hear's categories on three social spheres in Afghanistan where those activities are directed (*household and the extended family sphere, the well-known community sphere and the imagined community sphere*). The capacities and personal motivations that contribute to engagement are thereafter examined. The analysis shows that the individuals engage in Afghanistan in several different ways. Economic, social and political activities are aimed at the different social spheres to a varying degree, thus matching Van Hear's categorization. The main capabilities that enable or hinder the transnational activities are their economic conditions and the security situation in Afghanistan. The desire to engage primarily deals with a sense of obligation and tradition to help the family in Afghanistan or other people in need and that Afghanistan is the "home country" and that they have a desire to help develop the country. This paper helps to understand the variation in transnational activities and gives a suggestion over how and why individuals in the Afghan diaspora engage with their country of origin.

Key words: Transnationalism, diaspora, Afghanistan, remittances, international migration, social spheres

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställningar	2
1.2	Material och avgränsningar	3
1.2.1	Primärmaterial	3
1.2.2	Sekundärmaterial	4
1.2.3	Källkritik.....	5
2	Bakgrund Afghanistan: migration och ekonomiska remitteringar.....	6
3	Teori	9
3.1	Transnationellt perspektiv & diasporor.....	9
3.2	Tolkningsram: transnationella aktiviteter & tre sociala sfärer av transnationellt engagemang	12
3.2.1	Tre sfärer av transnationellt engagemang.....	14
4	Metod.....	17
4.1	Kvalitativa intervjuer	17
4.1.1	Tillvägagångsätt: urval och uppsökande	19
4.1.2	Genomförande av intervjuerna	19
4.1.3	Bearbetning av primärmaterial	20
4.2	Forskningsetiska bedömningar	21
4.2.1	Informerat samtycke & konfidentialitet	21
5	Litteraturöversikt och tidigare forskning	23
5.1	Forskning om den afghanska diasporans transnationella aktiviteter	23
5.2	Remitteringsmotiv: ekonomiska & politiska remitteringar.....	26
5.3	Sociala remitteringar	27
6	Analys.....	29
6.1	Presentation av informanterna	29
6.2	Sfärer av transnationellt engagemang.....	31
6.2.1	Hushållet & den större familjesfären	31
6.2.1.1	<i>Ekonomiska remitteringar</i>	31
6.2.1.2	<i>Sociala remitteringar</i>	35
6.2.2	Den välkända samhällssfären	35
6.2.2.1	<i>Ekonomiska remitteringar</i>	35
6.2.3	Den föreställda gemenskapen.....	39

6.2.3.1 <i>Sociala remitteringar</i>	40
6.2.3.1 <i>Politiska remitteringar</i>	42
6.3 Kapacitet, önskan & förhoppningar om framtiden	45
7 Diskussion & slutsats	51
Referenser	54
Bilagor	58

1 Inledning

Inkluderingen av migration i Agenda 2030:s hållbarhetsmål har sporrat diskussionen om migranternas positiva bidrag till inkluderande tillväxt och hållbar utveckling.¹ Bland annat lyfts diasporagrupper² fram, migranter som flyktingar, som viktiga aktörer inom utvecklingsarbetet i sina ursprungsländer och i destinationsländerna.³ Diasporor kan ha en betydande roll genom transnationella sociala nätverk och engagemang i sina ursprungsländer, t.ex. genom att skicka ekonomiska remitteringar⁴ till familj och släkt, överföra idéer, investera och engagera sig i hemortsföreningar, utvecklingsprojekt eller politiskt.⁵ År 2015 uppskattades värdet av världens ekonomiska remitteringsflöden överstiga 601 miljarder US dollar. Av dessa uppskattades 440 miljarder US dollar ha skickats till utvecklingsländer vilket var tre gånger större än det totala internationella biståndet.⁶

I den här studien undersöks hur individer inom den afghanska diasporan i Sverige engagerar sig i transnationella aktiviteter gentemot Afghanistan. Flertalet organisationer efterfrågar större kunskapsunderlag om diasporors remitteringar och transnationella engagemang. Global Knowledge Partnership on Migration and Development (KNOMAD) och International Organization of Migration (IOM) efterfrågar särskilt mer kunskap om flyktingar och diasporor som skickar ekonomiska remitteringar eftersom forskning tidigare främst fokuserats på ekonomiska migranter.⁷

¹ International Organization of Migration (IOM), Migration in the 2030 Agenda, iii foreword, 2017.

² Begreppet ”diaspora” kan ha olika innebörder. Se mer under avsnitt ”Teori”. I den här studien definieras den afghanska diasporan som: *Individer som bor i Sverige men som är födda eller uppväxta i Afghanistan och på ett eller annat sätt upprätthåller gränsöverskridande band eller aktiviteter gentemot ursprungslandet.*

³ Regeringskansliet, ”Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling”, 7.

⁴ Pengar som migranter, flyktingar, asylsökande eller diasporor skickar från sitt vistelseland till ursprungslandet (International Organization of Migration), Bilaga till Afghanistan Migration profile, 21, 2014.

⁵ Delegationen för migrationsstudier (Delmi), Diaspora: kunskapsöversikt vvi, 2016.

⁶ World Bank Group, (2016) Migration and Remittances Factbook 2016, xii.

⁷ Global Knowledge Partnership on Migration and Development (KNOMAD), Policy Brief 8, October 2017, International Organization of Migration Afghanistan Migration Profile, 25, 2014.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

Syftet med den här studien är att undersöka transnationella aktiviteter och engagemang bland individer inom den afghanska diasporan, vad som bidrar till att de engagerar sig samt deras förhoppningar om framtida relationer till sitt ursprungsland. Således är syftet även att bidra till att bygga upp kunskap kring den afghanska diasporan i Sverige. I undersökningen definieras den afghanska diasporan som:

Individer som bor i Sverige men som är födda eller uppväxta i Afghanistan och som på ett eller annat sätt upprätthåller gränsöverskridande band eller aktiviteter gentemot ursprungslandet.

Genom semi-strukturerade intervjuer undersöks hur sju individer inom den afghanska diasporan engagerar sig i Afghanistan och vilka kapaciteter och personliga motivationer som bidrar till att de engagerar sig på det sätt de gör. För att uppfylla syftet så utgår och besvarar uppsatsen följande frågeställning och underfrågor:

1. Hur engagerar sig individer inom den afghanska diasporan i Afghanistan?
 - a. Vilka typer av transnationella aktiviteter riktas mot hushållet och den större familjesfären, den välkända samhällssfären och den föreställda gemenskapen?
 - b. Vilka kapaciteter och personliga motivationer bidrar till att individerna engagerar sig?

Den afghanska diasporan i Sverige har vuxit till en mer omfattande storlek först på senare år⁸ och det saknas forskning om deras transnationella aktiviteter och engagemang. I slutet av år 2017 hade 43 991 personer som är födda i Afghanistan tillfälligt uppehållstillstånd, permanent uppehållstillstånd eller svenskt medborgarskap. Av dessa var 16 347 kvinnor och 27 644 män och majoriteten var mellan 15–24 år.⁹

Forskning kring diasporors transnationella engagemang och sändande av remitteringar är tunn i Sverige trots att migration och bistånd är frekvent debatterade frågor inom politiken.¹⁰ Det årliga beloppet av ekonomiska remitteringar från Sverige är okänt och de

⁸ Svenska Afghanistankommittén, ”Afghaner På Flykt i Sverige”, Senast uppdaterad 2017-05-29

⁹ Statistiska Centralbyrån, befolkningsstatistik.

¹⁰ Pelling, Lisa, *Transnationella band, en fallstudie om remitteringar från Sverige*, Global Utmaning, 2014, 7.

mätningar som har genomförts ger olika siffror. Enligt en artikel i OmVärlden uppskattar Statistiska Centralbyrån att 3–4 miljarder kr skickas från Sverige årligen medan Världsbanken uppskattar en betydligt högre siffra på 32 miljarder kronor. En stor del av remitteringarna uppskattas också skickas genom informella kanaler vilka inte kan mätas utifrån betalningsbalansstatistiken.¹¹

1.2 Material och avgränsningar

Det material som denna studie hämtar information och kunskap från består dels av ett primärmaterial som har skapats genom intervjuer, dels av sekundärkällor som består av tidigare teoretisk och empirisk forskning samt undersökningar och statistisk från organisationer och myndigheter.

1.2.1 Primärmaterial

Primärmaterialiet för uppsatsen utgörs av semistrukturerade intervjuer med sju individer över 18 år med afghanskt ursprung. Individerna har tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd eller svenskt medborgarskap. Jag avgränsade materialet till sju intervjuer eftersom jag ansåg att jag hade samlat in ett tillräckligt brett, djupt och stort analysmaterial. Informanternas kön, ålder, sysselsättning och vistelsetid i Sverige varierar vilket även var ambitionen för att se om dessa faktorer möjligen har betydelse för informanternas engagemang.

Fördelen med ett primärmaterial som skapas genom kvalitativ metod och semi-strukturerade intervjuer är att det finns utrymme för mer nyanserade frågor och svar. Detta tillvägagångssätt ger en djupare förståelse för transnationella aktiviteter och engagemang än vid en kvantitativ metod med till exempel enkätundersökningar. Begränsningen med materialet är att det endast kan visa på en liten del av den afghanska diasporans transnationella engagemang och är alltså inte representativt för den afghanska diasporan i Sverige. Fördelen med ett material som är framtaget genom en kvantitativ metod är att det

¹¹ Sveland, Amanda ”Regeringen vet inte hur mycket migranter i Sverige skickar hem till anhöriga”, OmVärlden, Publicerad 2015-12-02.

ger ett större underlag och möjligen hade kunnat visa på ett representativt. Jag valde bort detta eftersom det hade krävt en hög siffra respondenter vilket skulle vara svårt att hitta under gällande tidsram men främst för att en del av syftet med undersökningen är att förstå mekanismerna bakom transnationella aktiviteter och engagemang.

Materialet ger underlag för att undersöka vilka typer av transnationella engagemang och remitteringar som är förekommande och vad som bidrar till att individerna engagerar sig. Det visar däremot inte på de faktiska effekterna av transnationellt engagemang. För att visa på om just dessa remitteringar har utvecklingseffekter i Afghanistan krävs en fältstudie i landet vilket inte är möjligt för mig att genomföra. Den information som de intervjuade delar med sig av om vad de tror aktiviteterna har för effekter kan däremot ge en fingervisning på vilka effekter remitteringarna har för enskilda personer, hushåll och samhällsområden.

1.2.2 Sekundärmaterial

Det sekundärmaterial som används i teori- och metodavsnitten samt tidigare forskning är noga utvalda. Jag har kritiskt läst och jämfört olika källor för att hitta det material som är mest relevant för min undersökning och som är välkända inom uppsatsens forskningsområde. Jag har valt att ta med två masteruppsatser och en undersökning som är skriven av tankesmedjan Global Utmaning i tidigare forskning. Anledningen till att jag valt att ta med forskning gjord på lägre nivåer är för att forskningen kring transnationella aktiviteter bland diasporor i Sverige och inom den afghanska diasporan är begränsad samt att undersökningarna visar relevanta resultat.

Den statistik och de fakta som jag använder till inledningen och bakgrundsavsnittet är hämtad från välkända organisationer, myndigheter och institutioner, däribland: Världsbanken, Europeiska Unionen, Regeringskansliet, FN:s flyktingkommissariat (UNHCR), Statistiska Centralbyrån och International Organization of Migration (IOM). Jag har även valt att inkludera en artikel från tidningen OmVärlden som ägs av Sida.

1.2.3 Källkritik

Under skapandet och bearbetningen av primärmaterialet har jag kritiskt reflekterat över hur samspelet mellan mig och informanterna samt hur mina val av frågor och följdfrågor påverkat samtalet och därmed materialet. Ibland ställde jag kritiska frågor eller sammanfattade vad jag hade uppfattat under intervjuerna för att säkerställa att jag uppfattat rätt och att materialet speglar det som informanten har sagt. Tidigt i uppsatsprocessen intog jag hållningen att inte ifrågasätta sanningsenligheten i berättelserna. Jag utgår från att den värdefulla kunskapen för denna undersökning är informanternas egna uppfattningar och erfarenheter. (Se vidare diskussion under avsnitt 4. Metod)

2 Bakgrund Afghanistan: migration och ekonomiska remitteringar

Fyra decennier av krig har gjort Afghanistan till ett land med utbredd arbetslöshet och fattigdom. 39 procent av befolkningen beräknas leva i fattigdom och landets ekonomi är starkt beroende av internationellt bistånd.¹² Ungefär 75 procent av befolkningen bor på landsbygden och runt en tredjedel lever huvudsakligen på jordbruk. Naturkatastrofer, torka och extrema temperaturer påverkar särskilt dessa människors hälsa, ekonomi och möjligheter till försörjning.¹³

I slutet av 1900-talet uppskattades drygt 5 miljoner afghaner leva utanför Afghanistan med en majoritet i Iran och Pakistan följt av Jordanien, Libanon, USA och Kanada.¹⁴ Migration från Afghanistan orsakas av komplexa kombinationer av långdragen konflikt, brist på mat, naturkatastrofer och arbetslöshet vilket i många fall gör det svårt att avgöra migrationsskälet och om migrationen är frivillig eller ofrivillig.¹⁵ Migration från Afghanistan går tillbaka flera sekel men under modern tid så har storskalig ofrivillig migration ökat dramatisk under tre perioder. Den första vågen följde Sovjetunionens invasion och ockupation av landet år 1979 till 1989. Majoriteten av afghanska flyktingar flydde till grannländerna Iran och Pakistan på grund av den geografiska närheten samt de språkliga och kulturella likheterna. År 1990 var 6 miljoner afghaner fördrivna och utgjorde den största flyktinggruppen i världen.¹⁶

¹² World Bank, ”Afghanistan Poverty Status Update – Progress at Risk”, 2017-05-08

¹³ Internal Displacement Monitoring Centre, Afghanistan.

¹⁴ Oeppen, Ceri *The Afghan diaspora and its involvement in the reconstruction of Afghanistan*, i *Beyond the ‘Wild Tribes’: Understanding Modern Afghanistan and its Diaspora*. Eds. Ceri Oeppen and Angela Schlenkhoof, 141–156. London: Hurst & Company, 2010, 143-44.

¹⁵ Robert Holzmann, *MIGRATION IN AFGHANISTAN: EXPLORING EMPLOYMENT AND GROWTH OPPORTUNITIES FOR AFGHANISTAN*, Summary Policy Report to the World Bank Project on “Afghanistan: Managed International Labor Mobility as Contribution to Economic Development and Growth”, World Bank Group. Washington, DC, Kabul, and Vienna, 2016, 16.

¹⁶ Monsutti, A. *Afghan Transnational Networks: Looking Beyond Repatriation*. Synthesis Paper Series, Afghanistan Research and Evaluation Unit, Kabul, 2016.

Den andra vågen av migration skedde till en följd av konflikter mellan olika Mujahedinfraktioner och Talibanernas repressiva regimstyre från 1994 till 2001. Under 90-talet blev det dock svårare för afghaner att komma in till och leva i Iran och Pakistan samtidigt som internationellt stöd minskade och återvändandeprogram upprättades. Den tredje vågen orsakades av kriget som startade med den USA-ledda invasionen i Afghanistan efter terrorattacken den 11 september 2001. Talibanregimen störtades och en ny regering tillsattes.¹⁷ Väpnade konflikter mellan regeringen, Talibanerna och andra oppositionsgrupper har fortsatt sedan dess och Talibanerna har fortfarande kontroll över stora delar av landet.¹⁸ Trots konfliktförhållandena i Afghanistan så har ytterligare återvändandeprogram upprättats från Pakistan och Iran med assistans från UNHCR.¹⁹ Under år 2016 var 2,5 miljoner afghaner på flykt i andra länder och drygt 1,5 miljoner var internflyktingar. Afghaner utgör enligt UNHCR därmed den näst största flyktinggruppen i världen efter syrier.²⁰

Antalet afghaner i Europa har vuxit de senaste åren. Under år 2015 sökte 178 200 afghaner asyl i Europa och nästan hälften av dem sökte i Ungern eller i Sverige.²¹ År 2016 kom 183 000 afghaner till Europa varav 70 procent sökte asyl i Tyskland.²² År 2017 levde 255 000 individer med afghanskt ursprung i Tyskland²³ och i Sverige räknades 43 991 personer med afghanskt ursprung med i befolkningsstatistiken.²⁴ Några av förklaringarna till den ökade migrationen till Europa under 2015 och 2016 var det försämrade läget i Afghanistan efter valet 2014 och att den storskaliga flykten från Syrien och Irak öppnade upp nya migrationsvägar till Europa.²⁵ Under 2017 har migrationen från Afghanistan till Europa sjunkit till samma nivåer som innan 2015, främst på grund av stärkta gränskontroller till Europa. Samtidigt har antalet internflyktingar ökat i Afghanistan.²⁶ År 2016

¹⁷ Internatoinal Ogranization of Migration, 2014, 30-33.

¹⁸ Internal Displacement Monitoring Centre, Afghanistan.

¹⁹ Internatoinal Ogranization of Migration, 2014, 30-33.

²⁰ UNHCR "Figures at a glance: statistical yearbook" och Internal Displacement Monitoring Centre, Afghanistan, publicerad 2017-06-17.

²¹ Migrationsverket (2016) "Därför har så många ensamkommande afghanska barn sökt asyl i Sverige"

²² Eursostat, "Asylum in the EU Member States" 2017-03-16.

²³ Ruttig, Thomas "Pressure and Peril: Afghan refugees and Europe in 2017", Afghanistan Analysts Network, 2017.

²⁴ Statistiska Centralbyrån, "Befolkning efter födelseland, ålder och kön. År 2000 – 2017".

²⁵ Internal Displacement Monitoring Centre, Afghanistan.

²⁶ Asia Foundation, AFGHANISTAN IN 2017: A SURVEY OF THE AFGHAN PEOPLE, 201

slöt både Sverige och Europiska Unionen återsändandeavtal med Afghanistan om återsändande av afghanska flyktingar.²⁷

Enligt IOM finns det begränsad information om summan av remitteringar som flödar till Afghanistan, bland annat eftersom landet har ett svagt finansiellt system efter år av konflikt. Vidare så uppskattas att en stor del av remitteringarna skickas genom informella kanaler vilket antyder att officiella mätningar undervärderar det faktiska värdet.²⁸ Världsbanken har samlat data om officiella remitteringsinflöden till Afghanistan sedan år 2008. Det uppskattade beloppet har gradvis ökat från 160 miljoner dollar 2008 till 410 miljoner dollar år 2017 och utgjorde enligt mätningarna 1,6 procent av Afghanistans BNP år 2016.²⁹

30

²⁷ Regeringskansliet, "Avtal mellan Sverige och Afghanistan gällande återtagande" 2016-10-16, och Council of the European Union, "Draft Joint Way Forward on migration issues between Afghanistan and the EU – Adoption" Brussels, 22 September 2016.

²⁸ International Organization of Migration (2014) Bilaga till Afghanistan Migration Profile, 23-24.

²⁹ World Bank, "Migration and Remittances Data", 2017-11-16.

³⁰ Ibid.

3 Teori

Det teoretiska perspektiv som jag använder är transnationalism med fokus på hur diasporor upprätthåller band och aktiviteter gentemot sina ursprungsländer. Först redovisas det övergripande transnationella perspektivet och begreppet diaspora samt hur jag definierar dessa två i undersökningen. Under rubriken 3.2 *Tolkningsram: typer av remitteringar och tre sfärer av transnationellt engagemang* förklaras ekonomiska, sociala och politiska remitteringar som kan överföras till ursprungslandet för att sedan undersöka vilka som är mer eller mindre förkommande i analysen. Därefter förklaras Van Hears analyskategori³¹ som innefattar tre sociala sfärer som aktiviteterna kan riktas mot och hur diasporors kapaciteter och personliga motivationer kan bidra till att de engagerar sig i ursprungslandet.

3.1 Transnationellt perspektiv & diasporor

Studier av statsgränsöverskridande aktiviteter och processer, ett så kallat transnationellt perspektiv, har under en längre tid använts för att undersöka betydelsen av stater, multinationella företag, organisationer och politiska partier.³² Transnationella aktiviteter utförda av stora institutionella aktörer kan kallas för ”transnationalism uppifrån”.³³ Först under tidigt 1990-tal uppmärksammades ett transnationellt perspektiv i studier av internationell migration och allt fler forskare började belysa att immigranter kan upprätthålla band och aktiviteter gentemot sina ursprungsländer samtidigt som de tar del av och blir en del av destinationsländerna.³⁴ Peggy Levitt och B. Nadya Jaworsky hävdar att studier inom internationell migration tidigare dominerats av ett nationalstatsperspektiv där fokus

³¹ Van Hear, Nicholas. *Refugees, Diasporas, and Transnationalism* In “The Oxford Handbook of Refugee and Forced Migration Studies”, Elena Fiddian-Qasmiyeh, Gil Loescher, Katy Long, and Nando Sigona (red) Oxford University Press, 2015 DOI: 10.1093/oxfordhb/9780199652433.013.0016, 1-15, 2014.

³² Faist, T. “Diaspora and transnationalism: What kind of dance partners?” In: R. Bauböck and T. Faist, (red), *Diaspora and Transnationalism. Concepts, Theories and Methods*. Amsterdam: Amsterdam University Press: 9-34, 2010, 11.

³³ Castles, Stephen, De Haas, Hein & Miller, Mark J., *The age of migration: international population movements in the modern world*. 5. ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014, 41-42.

³⁴ Faist, 2010, 11.

främst riktades mot immigrantens relation och anpassning till destinationslandet.³⁵ Internationella migranter har dock sedan 1990-talet alltmer uppfattats som viktiga transnationella aktörer.³⁶ Migranternas och flyktingarnas varaktiga band och aktiviteter gentemot sitt ursprungsland kan kallas för ”transnationalism underifrån”.³⁷ Steven Vertovecs definition av transnationalism är en av de mest förekommande inom migrationsstudier:³⁸

‘transnationalism’ broadly refers to multiple ties and intersections linking people and institutions across the borders of nation-states. These ties can be symbolic or material, institutionalized or non-institutionalized, or most likely, a mixture.³⁹

Dessa gränsöverskridande band och aktiviteter kan innefatta sociala, kulturella, ekonomiska, politiska och religiösa överföringar eller processer. Aktiviteter kan även ske mellan fler länder än ursprungs- och destinationsländerna.⁴⁰

Ett transnationellt perspektiv innebär i den här studien att undersöka olika band och aktiviteter som sammanlänkar individer med afghanskt ursprung i Sverige med människor och institutioner i Afghanistan. Studiens frågeställning: ”Hur engagerar sig individer inom den afghanska diasporan i Afghanistan?” syftar följaktligen till att besvara vad transnationalism kan innebära för individer inom den afghanska diasporan.

Transnationalism kan misstas för teorier om globalism och kosmopolitism. Studier inom transnationalism skiljer sig från förutnämnda genom att det inte hänvisar till världsomspännande eller universella fenomen. Istället fokuserar transnationalism på fenomen eller processer som sker inom begränsade geografiska områden mellan olika stater eller regioner.⁴¹ Migranternas överföringar av idéer och värderingar (så kallade sociala remitteringar) skiljer sig också från andra globala spridningar. För det första är de oftast riktade till en eller flera mottagare vilket gör det möjligt att specificera från vem och till vem överföringen av idéer och beteenden sker vilket är svårare att mäta vid större globala

³⁵ Levitt, P. & Jaworsky, B, 'Transnational Migration Studies: Past Developments and Future Trends', *Annual Review Of Sociology*, 33, pp. 129-156, Business Source Complete, EBSCOhost, 2007, 130-31.

³⁵ Faist, 2010, 130-31

³⁶ Ibid., 11.

³⁷ Castles, Stephen, De Haas, Hein & Miller, Mark J. (2014), 41-42.

³⁸ Oeppen, 2010, 142.

³⁹ Cohen, Robin, & Vertovec, Steven, *Migration, diasporas, and transnationalism*. Edward Elgar, Cheltenham, 1999, 447.

⁴⁰ Levitt, & Jaworsky, 2007, 130-31.

⁴¹ Faist, 2010, 14-15.

processer. För det andra sker remitteringar oftast också mellan individer som på ett eller annat sätt känner varandra eller är sammankopplade genom sociala nätverk, vilket gör att idéerna kommer med en referens. Överföringen har alltså en mer personlig karaktär än massproducerad global kulturell spridning.⁴²

Thomas Faist menar att koncepten *transnationalism* och *diaspora* står i stark relation till varandra och att de inte går att separera på ett meningsfullt sätt.⁴³ Även i min studie är begreppen starkt sammanlänkade då det är aktörernas - det vill säga individerna inom den afghanska diasporan i Sverige - yttranden om sina transnationella aktiviteter och engagemang gentemot sitt ursprungsland som jag undersöker.

Ordet ”diaspora” härstammar från det grekiska ordet att vara ”förskingrad” och associerades till en början med traumatisk spridning av människor, exempelvis spridningen av den judiska befolkningen innan skapandet av staten Israel. Diaspora har allt mer kommit att användas för diverse migranter och flyktingar som bor utanför sina ursprungsländer, däribland arbetsmigranter, studenter, asylsökande och etniska eller religiösa minoriteter.⁴⁴ Trots att begreppet numera användas i en allt bredare bemärkelse är den centrala idén av diasporor utspridningen av grupper, bort från sitt ursprungsland eller förmodade ”hemland” till ett eller fler länder, som behåller förbindelser med delar av den separerade befolkningen.⁴⁵ Devesh Kapur menar att diasporor utmanar de traditionella gränserna av nationalstater eftersom de inte längre är bosatta i sitt ursprungsland men fortfarande är engagerade eller påverkar landet på olika sätt.⁴⁶ För att tydliggöra skillnaden mellan diaspora och transnationalism, hänvisar diaspora till en grupp medan transnationalism hänvisar till de gränsöverskridande processer som utövas av individer inom diasporan.⁴⁷

Jag har valt att använda begreppet ”den afghanska diasporan” som ett kollektivt namn för: *Individer som bor i Sverige men som är födda eller uppväxta i Afghanistan och som*

⁴² Levitt, Peggy *Social Remittances: Migration Driven Local-Level Forms of Cultural Diffusion*, *International Migration Review*, Vol. 32, No. 4 (Winter, 1998), pp. 926-948, 1998, 936.

⁴³ Faist, 2010, 12.

⁴⁴ Ceri Oeppen, 2010, 142.

⁴⁵ Van Hear, 2014, 2.

⁴⁶ Kapur, Devesh, *Political Effects of International Migration*, *Annu. Rev. Polit. Sci.* 2014. 17:479–502, 2014, 482.

⁴⁷ Faist, 2010, 13.

på ett eller annat sätt upprätthåller gränsöverskridande band till eller aktiviteter gentemot ursprungslandet.

Begreppet ”afghanska diasporan” används enbart i denna undersökning som en term för att innefatta den grupp jag undersöker. Syftet är således inte att avgöra om individerna tillhör en specifik grupp eftersom målgruppen redan är definierad efter ovannämnda kriterier. Detta betyder att jag har valt bort att definiera huruvida migrationsorsaken bestämmer om individerna ingår i diasporan eller ej. Jag har också valt bort att definiera diasporan utifrån identitet i relation till ursprungslandet eller destinationslandet. En sådan definition hade varit problematisk eftersom det hade krävt en undersökning och intervjufrågor om och varför informanterna identifierar sig som ”afghan”, ”svensk”, eller ”svensk-afghan” vilket varken är syftet eller huvudfokus i den här undersökningen. Jag kommer däremot diskutera hur individerna talar om sin identitet i relation till ursprungslandet.

I linje med Ceri Oeppen menar jag att det är viktigt att understryka att den afghanska diasporan inte är en homogen grupp med identiska mål och aktiviteter.⁴⁸ Således är denna undersökning inte ett försök till att komma fram till slutsatser gällande alla individer i Sverige med afghanskt ursprung som upprätthåller transnationella band och aktiviteter gentemot ursprungslandet. Däremot kan undersökningen peka på vad för typer av transnationellt engagemang som kan förekomma inom den afghanska diasporan och diskuteras i relation till vad tidigare forskning har kommit fram till.

3.2 Tolkningsram: transnationella aktiviteter & tre sociala sfärer av transnationellt engagemang

Jag använder en tolkningsram som dels förklarar tre olika typer av transnationella aktiviteter och dels sociala sfärer som individer inom diasporor riktar dessa aktiviteter mot. Teorin om sociala sfärer av engagemang är utvecklad av Nicholas Van Hear (2014) och fokuserar på diasporaengagemang gentemot konfliktdrabbade länder.⁴⁹ Van Hear och Robin Cohen menar att identifieringen av olika former av diasporaengagemang, och till vilka

⁴⁸ Oeppen, 2010, 142.

⁴⁹ Van Hear, 2014, 1-15.

sfärer de riktas mot, kan visa på de olika roller som diasporor kan ha i konfliktdrabbade länder.⁵⁰

Olika typer av aktiviteter eller överföringar gentemot ursprungslandet kan också benämnas remitteringar. *Ekonomiska remitteringar* definieras i den här undersökningen som flöden av pengar mellan destinationslandet och ursprungslandet. Ekonomiska remitteringar kan riktas mot individer eller hushåll men också mot större grupper, institutioner, projekt eller genereras genom investering i eller handel med ursprungslandet. Ekonomiska remitteringar kan överföras via formella kanaler, det vill säga banksystem, informella kanaler genom t.ex. Hawalasytem, eller genom att besöka eller skicka pengar med någon annan som besöker ursprungslandet.⁵¹

Sociala remitteringar är de idéer, beteenden och socialt kapital som flödar från destinationslandet till ursprungslandet.⁵² Överföringen av sociala remitteringar kan ske när individer besöker ursprungslandet, återvänder för att flytta tillbaka eller genom telefonsamtal, brev- eller mejlväxling mellan individer, inom organisationer eller sociala grupper.⁵³

Politiska remitteringar inbegriper flödet av politiska idéer och åsikter. Kapur menar att diasporan kan influera hur familj och släktingar röstar i ursprungslandet. De kan också stödja partier eller rörelser genom ekonomiska remitteringar och inverkan på politikområden som de har ett speciellt intresse för. Kapur menar att flöden av idéer och åsikter kan ha en ännu större påverkan på politiken i landet än ekonomiska remitteringar som skickas till t.ex. partier.⁵⁴

Remitteringar kan också flöda från ursprungslandet till destinationslandet. Detta kommer däremot inte vara fokus i min analys.

⁵⁰ Nicholas Van Hear & Robin Cohen, *Diasporas and conflict: distance, contiguity and spheres of engagement*, Oxford Development Studies, 45:2, 171-184, DOI: 10.1080/13600818.2016.2017.172

⁵¹ International Organization of Migration, Bilaga, 2014, 21.

⁵² Levitt, 1998, 926.

⁵³ Ibid., 936.

⁵⁴ Kapur, 2014, 485.

3.2.1 Tre sfärer av transnationellt engagemang

I analysen undersöks om ekonomiska, sociala eller politiska remitteringar riktas mot Afghanistan och till vilka sfärer de i så fall riktas mot. De tre sociala sfärerna är (1) *hushållet och den större familjesfären* (the household/extended family sphere), (2) *den välkända samhällssfären* (the 'known community' sphere) och (3) *den "föreställda gemenskapen"* (the 'imagined community').⁵⁵ Uppdelningen av olika engagemangssfärer hjälper till att kategorisera engagemanget gentemot ursprungslandet. De typer av aktiviteter och gentemot vilka sfärer de riktas visar också på informanternas idéer om förändring och utveckling samt hur detta kan ske.

Aktiviteter riktade mot *hushållet och den större familjesfären* är privata och personliga. Van Hear föreslår att sfären är den vanligaste och mest hållbara av de tre sfärerna eftersom den byggs på nära relationer. Ekonomiska remitteringar kan sändas till denna sfär för att familjen ska kunna klara av dagen, betala hyra, sjukhusräkningar m.m.

Den välbekanta samhällssfären inbegriper engagemang gentemot områden där individen har levt och lärt känna personer. Aktiviteter, t.ex. donationer eller utbildningsinsatser, kan riktas mot skolor, föreningar, arbetsplatser eller andra lokala organisationer och institutioner. Aktiviteterna är till skillnad från familjesfären riktade till större grupper eller kollektiv. Enligt Van Hear och Cohen kan ekonomiska remitteringar som riktas mot *den välkända samhällssfären* i ett konfliktdrabbat land även ha andra funktioner än endast ekonomiska, exempelvis att förstärka samhällsstrukturen och bygga upp tillit inom olika samhällsområden som kan ha skadats under lång tid av konflikt.⁵⁶

Den föreställda gemenskapen är den större allmänna sfären som syftar till antingen nationen (i detta fall Afghanistan) som en gemenskap, eller andra större gemenskaper som religiösa, sociala eller etniska grupper eller politiska rörelser. Samhörighet till *den föreställda gemenskapen* behöver inte innebära personliga relationer till de människor som ingår i gemenskapen. Föreställningen om att tillhöra en nation eller sociala enheter/andra grupper är inte heller bundet till statsgränser. Engagemang och aktiviteter som riktas mot

⁵⁵ Van Hear, 2014, 7-8.

⁵⁶ Van Hear & Cohen, 2017, 173.

den här sfären kan vara medlemskap, medverkan eller stöd till politiska eller sociala grupper och rörelser som finns i eller som berör ursprungslandet. Det kan bland annat innebära lobbyverksamhet och demonstrationer i ursprungslandet, destinationslandet eller på den internationella arenan. Enligt Van Hear skiljer sig den här sfären från de mindre publika sfärerna främst genom att engagemanget kräver större social mobilisering vilket gör att det kan vara mindre vanligt bland diasporor.⁵⁷

Sfärerna som fungerar som analytiska kategorier kan även överlappa varandra. Det som riktas mot *den välkända samhällssfären* kan till exempel påverkas av vad som händer inom *den föreställda gemenskapen*.⁵⁸

För att få förståelse för varför individer inom den afghanska diasporan engagerar sig i ursprungslandet gör jag en distinktion mellan *kapaciteten* och *önskan* att engagera sig i Afghanistan. *Kapaciteten* att engagera sig handlar om yttre förutsättningar vilket kan röra sig om säkerhetsläget i ursprungslandet, inkomstnivå eller frihet att uttrycka sig. Att undersöka hur informanterna ser på sina egna kapaciteter att engagera sig kan visa vilka möjligheter och hinder som informanterna upplever för att engagera sig. Begreppet ”portfölj av förpliktelser” syftar på olika moraliska krav och skyldigheter som individer inom diasporan upplever. Det kan handla om att behöva prioritera mellan exempelvis att försörja familjemedlemmar i ursprungslandet och att försörja sig själv och sin familj i Sverige på grund av begränsade ekonomiska resurser. Det kan också handla om att välja mellan att engagera sig inom de olika sociala sfärerna i Afghanistan. Van Hear och Cohen menar även att skillnader i förmögenhet, socialt kapital och klass kan ha betydelse för diasporors *kapacitet* att engagera sig.⁵⁹

Önskan att engagera sig formas istället av personlig motivation. Det kan handla om att vilja skydda sin familj, släkt eller vänner, eller om ett bredare humanitärt eller politiskt engagemang för samhället, särskilda grupper eller nationen.⁶⁰ En undersökning av informanternas personliga drivkrafter kan också visa hur de ser på sin relation till Afghanistan, till människorna och utvecklingen i landet.

⁵⁷ Van Hear & Cohen, 2017, 173-74.

⁵⁸ Ibid., 174.

⁵⁹ Ibid., 171.

⁶⁰ Ibid., 174.

Att studera varför informanterna engagerar sig och vad som möjliggör eller förhindrar engagemang ger en inblick i hur aktörerna resonerar, överväger och prioriterar olika handlingsalternativ och hur de ser på sina påverkansmöjligheter. De aktiviteter som informanterna önskar genomföra men som anses omöjliga i nuläget kan istället yttras som förhoppningar om vad de vill göra i framtiden.

Olika typer av diasporaengagemang kan hjälpa individer, familjer och områden att *överleva, hantera livssituationen* samt att *utvecklas* under konfliktförhållanden eller efter konflikter.⁶¹ Forskning har även visat hur diasporaengagemang kan bidra till att forma eller upprätthålla våld och konflikt.⁶² Den tolkningsram som jag använder utgår från att det finns olika typer av diasporaengagemang och jag kommer att kategorisera dessa.⁶³ Studien utgår endast från informanternas egna upplevelser av vad de kan påverka och syftar därmed inte till att avgöra huruvida individernas engagemang har en faktisk positiv eller negativ inverkan på utvecklingen i Afghanistan.

⁶¹ Van Hear, 2014, 8-9.

⁶² Collier, P. *Economic causes of civil conflict and their implications for policy*. Washington, DC: World Bank. 2000.

⁶³ Van Hear & Cohen, 2017, 172.

4 Metod

Detta avsnitt förklarar val av metod och hur jag har använt semistrukturerade intervjuer för att ta fram primärmaterialet samt hur jag har bearbetat, läst och tolkat det. Jag diskuterar även kvalitativa intervjuer som forskningsmetod, olika förhållningsätt samt för- och nackdelar.

4.1 Kvalitativa intervjuer

Syftet med den kvalitativa forskningsintervjun är att förstå intervjupersonens perspektiv på ett visst ämne eller att skapa djupare mening utifrån individens erfarenheter och att producera kunskap utifrån detta.⁶⁴ Steinar Kvale och Svend Brinkman betonar att kunskapen ”konstrueras i inter-aktionen mellan intervjuaren och den intervjuade”.⁶⁵ Under intervjuerna har jag varit medveten om att jag är medskapare av intervjun och att samspelet mellan mig och informanten påverkar samtalet.⁶⁶

Den form av forskningsintervju som används i undersökningen är semi-strukturerade intervjuer med inspiration från fenomenologin. I linje med ett fenomenologiskt angreppssätt som söker förstå livsvärldsfenomen utifrån aktörernas perspektiv, är syftet att undersöka och analysera informanternas egna upplevelser av sitt transnationella engagemang och syn på sin relation till sitt ursprungsland. Med detta följer antagandet att den relevanta kunskapen om sociala fenomen är människors egna uppfattningar och upplevelser samt att inte ifrågasätta huruvida det som berättas har inträffat eller ej.⁶⁷ Detta skiljer sig från en hermeneutisk eller diskursanalytisk utgångspunkt, där den förstnämnde fokuserar på tolkningen av mening och den sistnämnde på språket och diskursiva praktiker.⁶⁸

⁶⁴ Kvale Steinar & Brinkmann, Svend, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 3. [rev.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2014, 17

⁶⁵ Ibid., 18.

⁶⁶ Ibid., 49.

⁶⁷ Ibid., 44-45.

⁶⁸ Ibid., 31.

Den fenomenologiska analysen har kritiserats för att vara essentialistisk, det vill säga föreställningen om individens erfarenhet som given och sanningsenlig. Kritiker menar att varje sanning eller förståelse är subjektiv och bygger på tolkning. Förespråkarna för den fenomenologiska analysen, dit jag tillhör, menar att fenomenologin studerar erfarenheter i första person vilket är nödvändigt för att förstå variationen i hur individer förstår olika fenomen utifrån sina egna upplevelser.⁶⁹

Semi-strukturerade intervjuer innebär att samtalet varken är ett helt öppet vardagssamtal eller är strikt bundet av en frågeenkät.⁷⁰ Inför genomförandet av intervjuerna skapade jag en intervjuguide där uppsatsens ämne förklarades, vilka teman jag var intresserad av att prata om samt förslag på frågor (se bilaga 2). Jag skickade denna guide till individerna innan intervjutillfällena för att de skulle kunna förbereda sig samtidigt som jag var tydlig med att det är ett öppet samtal där jag vill att personen ska berätta om det som känns mest relevant för dem.

Fördelen med ett primärmaterial som skapas genom en kvalitativ metod och semi-strukturerade intervjuer är att det finns utrymme för mer djupgående och nyanserade frågor och svar. Detta tillvägagångssätt ger ett analysunderlag som möjliggör en mer djupgående förståelse än vid användning av en kvantitativ metod med t.ex. enkätundersökningar. Fördelen med en kvantitativ metod är att jag hade fått ett större underlag och möjligen kunnat visa på ett representativt resultat för den afghanska diasporan i Sverige. Detta hade dock krävt en uträkning av hur många respondenter som skulle krävas för att visa representativitet och sedan hitta dessa personer vilket skulle vara svårt om inte omöjligt att göra under gällande tidsram. Den främsta anledningen till valet av metod är att jag vill förstå mekanismerna bakom transnationellt engagemang vilket skulle vara svårare om individerna endast skulle svara på en enkät. Enkäter kan dessutom leda till missförstånd ifall frågorna tolkas olika eller på grund av språksvårigheter. Interaktiva möten med respondenterna möjliggör en djupare förståelse och möjlighet att kommunicera runt eventuella språksvårigheter.

⁶⁹ Ibid., 51.

⁷⁰ Ibid., 45.

4.1.1 Tillvägagångsätt: urval och uppsökande

För att begränsa undersökningen har jag fokuserat på individer som är födda eller uppväxta i Afghanistan, det vill säga har afghanskt ursprung, som är över 18 år och har tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd eller svenskt medborgarskap. Jag har valt dessa kriterier eftersom målgruppen är i arbetsför ålder och har större möjlighet till försörjning än de som är minderåriga och/eller i asylprocessen. Eftersom undersökningens syfte är att bygga upp en kunskap kring den afghanska diasporans transnationella aktiviteter och engagemang samt förväntningar på framtida relationer till sitt ursprungsland, anser jag att det är mest relevant att intervjua denna målgrupp som med större sannolikhet har hunnit bygga upp en ny slags relation till sitt ursprungsland och kan skicka större summor pengar.

Jag har sökt upp potentiella informanter genom mina sociala nätverk och genom att medverka på en afghansk föreningstillställning i Lund. Jag har inte intervjuat någon som jag känner sedan tidigare. På tillställningen presenterade jag min uppsats och lade fram ett informationsblad. Således har jag använt en selektiv metod eftersom jag närvarade på en tillställning där jag med stor sannolikhet skulle träffa individer som är engagerade i frågor om Afghanistan. Detta för att ett av kriterierna var att individen på ett eller annat sätt skickar pengar till personer i sitt ursprungsland eller är engagerad i sitt ursprungsland. Eftersom undersökningens syfte är att förstå hur individen inom den afghanska diasporan engagerar sig och relaterar till sitt ursprungsland hade det inte varit relevant att uppsöka och intervjua individer som inte är engagerade. Informanterna har således gemensamt att de på ett eller annat sätt är engagerade i sitt hemland, medan deras livshistoria, erfarenheter och upplevelser av konflikten i Afghanistan skiljer sig åt.

4.1.2 Genomförande av intervjuerna

Intervjuerna genomfördes från 15 mars till 23 april år 2018. Ambitionen var att genomföra fysiska intervjuer med alla individer men på grund av geografiskt avstånd och begränsad tidsram valde jag att göra två telefonintervjuer. En av individerna hade jag träffat och pratat med under föreningstillställningen i Lund och den andra personen blev jag rekommenderad att intervjua av en av de individer som jag tidigare hade gjort en fysisk intervju med. Jag ansåg att dessa två individer kunde bidra till undersökningen vilket

vägde över i bedömningen av huruvida jag skulle genomföra intervjuer över telefon istället för att söka upp två andra individer som jag kunde intervjuas vid ett fysiskt möte.

Som tidigare nämnts har jag före och under intervjuerna varit medveten om att jag är medskapare av intervjun genom vilka frågor jag väljer att ställa och att samspelet mellan mig och informanten påverkar samtalet.⁷¹ Trots att förarbetet till intervjuerna var starkt färgat av mina förkunskaper och föreställningar om den afghanska diasporan och transnationella engagemang var min ambition att låta informanternas egna världsuppfattningar och meningsskapande berättelser avgöra vilka frågor som var värda att analysera och söka svar på. Jag valde även att göra en pilotintervju med den första informanten som jag kom i kontakt med för att få insikt om mina teman och förslag på frågor var relevanta. Pilotintervjun gav mig flera värdefulla insikter som jag tog med mig i resterande intervjuer. Jag behövde emellertid inte ändra i mina teman och frågor vilket gör att även pilotintervjun används som en del av primärmaterialet.

4.1.3 Bearbetning av primärmaterialet

Efter transkribering och utskrift av intervjuerna har jag läst och kodat dessa. Jag har huvudsakligen koncentrerat mig på vad som sagts i intervjuerna med fokus på meningen istället för hur det har sagts, alltså språket. Eftersom intervjuguiden skapades utifrån tidigare forskning inom transnationellt engagemang hade jag redan gjort ett selektivt urval av vilka frågor jag ansåg vara viktiga att undersöka och vilka individer som jag trodde kunde besvara dessa frågor. Men eftersom det inte finns någon svensk forskning kring den afghanska diasporans transnationella engagemang föll det sig naturligt att under intervjuerna och i kodningen av materialet låta informanternas berättelser (empirin) leda mig till vilka frågor som var relevanta. Detta går i linje med den induktiva metoden. I induktiv metod närmar sig forskaren sitt ämne utan allt för många idéer utan låter istället den empiriska världen avgöra vilka frågor som är värda att söka svar på för att bygga upp en generell kunskap om ämnet. Induktiv metod står i motsats till deduktiv metod som istället för att låta empirin leda forskningen utgår från att testa teorier i specifika fall. Teorin bestämmer alltså vad som är relevanta frågor att söka svar på.⁷² Eftersom

⁷¹ Kvale & Brinkmann, 2014, 49.

⁷² Ibid., 238–39.

primärmaterialet inte är representativt så är det intressant att både undersöka vad som är gemensamt i informanternas berättelser och se till vad som skiljer dem åt för att analysera variationer i transnationellt engagemang. På grund av den variation som finns i intervjuerna är det passande att använda ett analysverktyg som belyser olika typer av remitteringar och sfärer som remitteringarna är riktade mot.

4.2 Forskningsetiska bedömningar

Att undersöka och ställa privata frågor som relaterar till flykt, traumatiserade händelser, familjerelationer och privatekonomi kräver etiska och metodologiska överväganden.⁷³ Jag har hanterat detta genom att ta del av liknande studier och rekommendationer om hur man lägger upp en sådan undersökning. Som intervjuare har jag även varit noga med att visa återhållsamhet och vara uppmärksam på att inte ställa följdfrågor som informanten helst inte vill tala om eller gå in på känsliga ämnen som inte direkt berör undersökningen. Nedan förklaras hur jag har hanterat andra forskningsetiska frågor kring informerat samtycke och konfidentialitet.

4.2.1 Informerat samtycke & konfidentialitet

Informerat samtycke är en viktig del av den kvalitativa forskningsintervjun för att försäkra att intervjupersonen har förstått innebörden av att delta och syftet med intervjun, att hen deltar frivilligt och förstår att hen har rätt till att avbryta samarbetet när som under processen.⁷⁴ Jag informerade informanterna om detta innan mötet. När individen godkände att de vill delta i undersökningen har jag även vid intervjustart läst upp informationen, frågat om de godkänner att jag använder intervjun samt att de när som helst får avbryta samarbetet och ta tillbaka sitt godkännande. Eftersom jag spelade in intervjuerna finns dessa muntliga avtal inspelade. Efter att jag hade genomfört fem av sju intervjuer insåg jag efter samtal med min handledare att det skulle vara optimalt med skriftligt samtycke.

⁷³ Schlenkhoff, Angela, ”Challenges To Research in Afghanistan And Its Diaspora”, i *Beyond the ‘Wild Tribes’: Understanding Modern Afghanistan and its Diaspora*. (red). Ceri Oeppen and Angela Schlenkhoff, 141–156. London: Hurst & Company 14, 2010, 22–23.

⁷⁴ Kvale & Brinkmann, 2014, 107.

Därför har jag skickat en samtyckesblankett till alla informanter i efterhand och fått tillbaka skriftligt godkännande (se bilaga 3).

Konfidentialitet innebär att intervjuaren håller de överenskommelser som informanten har gått med på om hur informationen från intervjun ska användas. Det kan uppstå en viss konflikt mellan att skydda individernas privata integritet och att dela med sig av information som är nödvändig för att uppnå undersökningens syfte.⁷⁵ Det etiska kravet på konfidentialitet innebär i den här undersökningen att jag till största möjliga grad omöjliggör igenkänning av de individer som jag har intervjuat för att skydda individernas privatliv. Detta innebär att individerna avidentifieras genom att namn, bostadsort, etniska tillhörighet och exakta ålder inte tillkännages. Denna information är inte nödvändig för att uppnå uppsatsens syfte.

Jag använder pseudonymer för att informanterna inte ska kunna identifieras vid namn. Jag har slumpvis valt namn på persiska, pashto eller dari och inte tagit hänsyn till om namnen är vanliga för vissa etniska grupper eller specifika områden i Afghanistan. Namnen är alltså inte anknutna till några identitetsmarkörer som skulle kunna leda till igenkännande av informanterna. Jag har också varit noga med att berätta för informanterna att ljudinspelningarna och utskriften från intervjuerna endast är för eget bruk.

⁷⁵ Ibid., 109.

5 Litteraturöversikt och tidigare forskning

Jag har valt att dela upp tidigare forskning inom transnationellt engagemang, remitteringar och diasporor i tre kategorier (1) Forskning om den afghanska diasporans transnationella aktiviteter, (2) Remitteringsmotiv: ekonomiska och politiska remitteringar och (3) Sociala remitteringar. Framförallt använder jag tidigare forskning kring den afghanska diasporan i andra länder, andra diasporagrupperns engagemang och motiv bakom sändandet av remitteringar för att ge en förståelse för forskningsämnet och att undersöka eventuella mönster eller skillnader i min undersökning.

5.1 Forskning om den afghanska diasporans transnationella aktiviteter

Forskning om remitteringar till Afghanistan fokuserar främst på diasporan som skickar pengar och inte på de som mottar pengarna i Afghanistan. Forskning uppskattar att minst en tredjedel av afghanska hushåll tar emot ekonomiska remitteringar.⁷⁶ Även om huvuddelen av överföringar kommer från Iran⁷⁷ kan den ökade migrationen till europeiska länder ha bidragit till att allt fler remitteringar skickas från dessa länder.⁷⁸ IS Academy Human Security in Fragile States har undersökt mottagandet av remitteringar i Afghanistan och visar att remitteringar används främst till dagliga konsumtionsbehov. Summan och effekterna av remitteringar är svår och komplex att mäta, särskilt i ett land som Afghanistan som har begränsade uppgifter om överföringar och hur de används.⁷⁹ År av konflikt har resulterat i ett svagt finansiellt system samtidigt som en stor del av remitteringar skickas genom informella kanaler.⁸⁰

⁷⁶ Oeppen, 2010.

⁷⁷ International Organization of Migration (IOM), 2014, 31.

⁷⁸ Ibid., 21-22.

⁷⁹ Ibid., 90.

⁸⁰ International Organization of Migration (IOM) Bilaga, 2014, 23–24.

Carolyn Fischer undersöker transnationella aktiviteter inom afghanska diasporan i Tyskland och Storbritannien i sin forskningsartikel *Reframing transnational engagement: a relational analysis of Afghan diaspora groups*.⁸¹ Likt min undersökning så använder Fischer Van Hears kategorisering av tre olika sociala sfärer av engagemang. Till skillnad från hur jag undersöker informanternas kapaciteter och personliga motivationer för att förstå vad som bidrar till deras engagemang så använder Fischer centrala begrepp från relationell sociologi. Ett relationellt sociologiskt perspektiv innebär att Fischer fokuserar på hur transnationella aktiviteter är kopplade till och formas av sociala, institutionella och tidsmässiga aspekter. Fischers undersökning visar att individerna deltar i många olika transnationella aktiviteter som riktas mot olika sfärer i Afghanistan och undersökningen matchar därmed Van Hears distinktion av tre sociala sfärer av engagemang. Att skicka remitteringar grundas bland annat i känslor av skyldighet och tradition att hjälpa familjen. Fischer undersökning indikerar också att diasporan inte är en homogen grupp utan att individer inom diasporan har olika syften och mål som förändras över tid och formas av sociala relationer och resurser. Fischers resultat visar även att *den föreställda gemenskapen* inte bara är en sfär som aktiviteter riktas mot utan även att den är en anledning till att engagera sig.⁸²

I antologin *Beyond the wild tribes: Understanding modern Afghanistan and its diaspora* presenteras en forskningsöversikt om Afghanistan och den afghanska diasporan.⁸³ Ceri Oeppen presenterar sin forskning om transnationella aktiviteter bland afghanska diasporan i Kalifornien och London i kapitlet: ”The Afghan diaspora and its involment in the reconstruction of Afghanistan”.⁸⁴ Bland informanterna förekom en variation av ekonomiska, sociala och kulturella aktiviteter. Majoriteten av de intervjuade skickade ekonomiska remitteringar till familj i Afghanistan eller till släktingar i grannländerna. Även de som inte hade familj i Afghanistan sände pengar till avlägsna släktingar vid högtider och vid kriser. De som inte skickade remitteringar till familjemedlemmar fokuserade mer på

⁸¹ Fischer, Caroline. , Reframing transnational engagement: a relational analysis of Afghan diasporic groups. Global Networks.. doi:10.1111/glob.12186, 2018.

⁸² Ibid., 13-16.

⁸³ (Red). Ceri Oeppen and Angela Schlenkhoof, Beyond the ‘Wild Tribes’: Understanding Modern Afghanistan and its Diaspora. 141–156. London: Hurst & Company. 2010.

⁸⁴ Oeppen, 2010.

filantropiska aktiviteter som att donera pengar till skolor, sjukhus, NGO:s eller försörja en änka eller ett föräldralöst barn. Bland de intervjuade återkom motivet till att engagera sig i ett starkt emotionellt band till Afghanistan och en känsla av att ha övergivit landet. Till skillnad från den här uppsatsen så undersöker Oeppen även aktiviteter som har ett fokus på vistelselandet, t. ex anordning av kulturella event eller engagerar sig för att uppmärksamma situationen i Afghanistan.⁸⁵ För majoriteten av de intervjuade så innebar engagemanget i Afghanistan inte nödvändigtvis en önskan att återvända. Säkerhetsläget och de ekonomiska svårigheterna i Afghanistan gjorde att återvändande inte var ett alternativ för dem.

Inga Hansen undersöker i sin masteruppsats remitteringsmönster bland individer med afghanskt ursprung i Tyskland. Det resultat som är relevant för min studie är att de tolv individer som intervjuades skickade främst pengar till nära familjemedlemmar i Afghanistan. Informanterna skickade 100 euro till 400 euro per månad.⁸⁶

Danish Institute for International Studies (DIIS) har undersökt afghanska och somaliska diasporagrupper i Danmark och deras engagemang i utvecklingsprojekt.⁸⁷ Danska Flyktingrådets Diaspora Program (DP) stödjer de afghanska och somaliska diaspororna för att stärka deras roll i utvecklingsarbete i sina ursprungsländer. Två av kraven för att få finansiering är att kandidaterna har registrerat en förening och att merparten av medlemmarna är från det landet som de önskar engagera sig i. Individer inom båda diaspororna uttrycker att deras kunskaper om lokala förhållanden är en unik kvalitet för att kunna utveckla arbetet med deras ursprungsland samt att de lättare kan åka till landet regelbundet. Motivation till att engagera sig var både moraliska skyldigheter att göra skillnad i ursprungslandet och personliga strävanden att göra en karriär inom utvecklingsarbete. DIIS fann också flera hinder för diaspororna att engagera sig med sitt ursprungsland, bland annat säkerhetsvillkoren i ursprungsländerna och de institutionella barriärerna, t.ex. att projekten inom DP måste utföras av volontärer. Utvecklingsorganisationer var också

⁸⁵ Ibid., 151-53.

⁸⁶ Hansen, Inga, "An Analysis of the Germany-Afghanistan Remittance Corridor", Master Thesis i612782, 2012.

⁸⁷ Danish Institute for International Studies (DIIS), Somali and Afghan Diaspora Associations in Development and Relief Cooperation, 2015, 35.

försiktiga att engagera sig med diasporagrupper på grund av rädslan för att diasporor kan vara konfliktbärare och att deras projekt är för smala för att gynna större delar av befolkningen.⁸⁸

Det finns inga liknande statsfinansierade projekt för afghanska diasporan i Sverige. Forum Syd har däremot "Somalia Diaspora Programme" som stödjer den somaliska diasporan i Sverige att med sin kunskap och sitt engagemang bidra till en hållbar utveckling och återuppbyggnadsarbete i Somalia.⁸⁹

5.2 Remitteringsmotiv: ekonomiska & politiska remitteringar

Afghanistan är Sveriges främsta biståndsland och Svenska Afghanistankommittén (SAK) har länge drivit ett gediget utvecklingsarbete i landet.⁹⁰ Det saknas däremot forskning om transnationella aktiviteter och engagemang inom den afghanska diasporan i Sverige. De undersökningar som finns fokuserar bland annat på den kurdiska och somaliska diasporans remitteringsmönster- och motiv.

Miri Stryjan visar i sin masteruppsats *Att skicka pengar till hemlandet* – *En studie av remitteringsmotiv bland somaliländare i Sverige* att heltidsanställning och högre utbildning bland somalier i Sverige ökar sannolikheten att skicka remitteringar till Somaliland. Uppsatsen påvisar även att desto längre tid som personerna har bott i Sverige, desto mindre är sannolikheten att de skickar remitteringar medan planer på att återvända ökar sannolikheten.⁹¹

Lisa Pelling visar i sin undersökning *Transnationella band – en fallstudie om remitteringar från Sverige* för tankesmedjan Global Utmaning att bland kurder i Uppsala är det främst individer i åldern 55 till 64 år som skickar remitteringar till sina ursprungsländer. En majoritet av de tillfrågade skickar remitteringar till familjemedlemmar medan endast

⁸⁸ DIIS, 2015, 60–61.

⁸⁹ Forum Syd, "Somalia diasporaprogrammet".

⁹⁰ Sida "Det här är svenskt bistånd" senast uppdaterad 2017-07-22.

⁹¹ Stryjan, Mirja, "Att skicka pengar till hemlandet" – En studie av remitteringsmotiv bland somaliländare i Sverige, Master thesis. Stockholms universitet: Nationalekonomiska institutionen, 2007.

en fjärdedel skickar till en organisation. Pelling använde en enkätundersökning och även intervjuer för att förstå mekanismerna bakom remitteringar. Informanterna uppgav att det bland annat var religiösa motiv och press från ursprungslandet som bidrar till att de skickar pengar.⁹²

Stryjan och Pellings undersökningar visar att det finns ett starkt samband för båda grupperna mellan att vara engagerad i en diasporaorganisation eller ha planer på att återvändande och att skicka ekonomiska remitteringar. Undersökningarna fokuserar endast på ekonomiska remitteringar och inte på sociala och politiska. Dessa två studier är också begränsade och inte representativa för den kurdiska och somaliska diasporan.

Forskning har visat på olika drivkrafter bakom politiska aktiviteter gentemot ursprungslandet. Ernest Gellner menar att politiskt engagemang för ursprungslandet är en konsekvens av att immigranter inte identifierar sig med det nya vistelseslandet och att nationalism fyller behovet att identifiera sig. Detta förstärks ytterligare enligt Gellner om individen upplever diskriminering i vistelseslandet.⁹³ Därtill menar Alejandro Portes att politiskt engagemang för ursprungslandet är mest förekommande bland individer som har avsikt att återvända och mindre förekommande bland de som har ambitionen att stanna.⁹⁴

5.3 Sociala remitteringar

I artikeln *Social Remittances: Migration Driven Local-Level Forms of Cultural Diffusion* undersöker Peggy Levitt överföringar av sociala remitteringar från immigranter i USA till deras hemområde i Dominikanska Republiken.⁹⁵ Levitt visar att sociala remitteringar har en större påverkanspotential om de överförs genom tätt sammankopplade system och om de sker med frekventa mellanrum. Levitt menar också att sändarens statusposition och om mottagaren är ekonomiskt eller socialt beroende av sändaren spelar roll för effekten

⁹² Pelling, Lisa, *Transnationella band, en fallstudie om remitteringar från Sverige*, Global Utmaning, 2014.

⁹³ Gellner, E, *Nations and Nationalism*. Ithaca, NY: Cornell Univ. Press, 1983.

⁹⁴ Portes A. Globalization from below: the rise of transnational communities. In *The Ends Of Globalization: Bringing Society Back In*, ed. D Kalb, M van der Land, R Staring, pp. 253–72. Boulder, CO: Rowman & Littlefield, 1999.

⁹⁵ Levitt, 1998.

av remitteringar. Om mottagaren är beroende av sändaren eller om sändaren har en hög statusposition kan remitteringar ha en större effekt på grund av att sändaren kan influera mottagaren och att mottagaren vill efterlikna eller uppnå liknande sociala status som sändaren. Även mottagarens livssituation, klass och möjlighet till självbestämmande kan påverka hur de mottager sociala remitteringar. Inverkan av remitteringar beror också på skillnaderna mellan sändar- och mottagarlandet. Om likheterna är större än skillnaderna mellan mottagarlandets värderingsstrukturer och de normer som överförs från sändarlandet har remitteringarna större potential att accepteras och efterföljas. Om de överförda idéerna och beteendena är helt nya eller skiljer sig markant är det mindre chans att de blir accepterade och praktiseras.⁹⁶

- Sammanfattning

Tidigare forskning gällande transnationella aktiviteter inom den afghanska diasporan visar att individer är engagerade i olika ekonomiska, politiska, sociala och kulturella aktiviteter. Fischer, Oeppen och DIIS visar att engagemanget grundas bland annat i känslor av skyldighet och tradition att hjälpa familjen, att ha övergivit landet och ett starkt band till ursprungslandet. Styrvjan och Pelling visar att sändandet av ekonomiska remitteringar bland kurdiska och somaliska diasporor i Sverige har ett samband med att vara engagerad i en diasporaorganisation eller ha planer på att återvändande. Tidigare forskning om politiska remitteringar visar bland annat att planer på återvändande förstärker det politiska engagemanget för ursprungslandet. Levitts forskning kring sociala remitteringar visar att vissa faktorer påverkar om överföringar av idéer och normer accepteras och praktiseras av mottagaren. Forskningsresultaten kommer jag att jämföra och diskutera i relation till mitt undersökningsresultat. Fishers forskning är särskilt intressant eftersom hon också använder Van Hears kategorisering av sociala sfärer.

För forskning om diasporor i Sverige verkar det finnas behov av att undersöka sändande av finansiella remitteringar bland fler diasporagrupper och transnationella aktiviteter som även innehåller sociala och politiska överföringar. Den här undersökningen bidrar till att fylla dessa luckor genom att fokusera på den afghanska diasporan och genom att undersöka olika typer av transnationella aktiviteter.

⁹⁶ Ibid., 937-40.

6 Analys

Under detta avsnitt analyseras de sju intervjuerna utifrån ett transnationellt perspektiv. Först presenteras informanterna och sedan analyseras ekonomiska, sociala och politiska aktiviteter som riktas mot den privata sfären (1) *hushållet och den större familjesfären*, och de mer publika sfärerna (2) *den välkända samhällssfären* och (3) *den föreställda gemenskapen*. Inom dessa sfärer analyseras gemensamma nämnare och skillnader mellan informanternas engagemang samt med tidigare forskning.

Under rubriken *Kapacitet, önskan & förhoppningar inför framtiden* analyseras vilka förutsättningar och personliga motivationer som bidrar till att individerna engagerar sig på det sätt som de gör. Kapaciteten och de personliga motiven indikerar vilken problematik och vilka möjligheter som individerna upplever i relation till det transnationella engagemanget. Hur individerna vill engagera sig i framtiden och/eller återvända analyseras under samma rubrik.

6.1 Presentation av informanterna

Nedan följer en kort presentation av de sju informanterna utifrån migrationsorsak, tid i Sverige, sysselsättning, ungefärlig ålder, kön och socialt nätverk. Dessa kan ha betydelse för kapaciteten att engagera sig och inta olika roller i konfliktdrabbade länder.⁹⁷ Först presenteras de fyra manliga informanterna följt av de tre kvinnliga.

Sayed: Sayed har varit i Sverige längst tid av informanterna. Han kom till Sverige under tidigt 90-tal efter att ha levt som flykting i Iran och arbetat där i några år. Sayed flydde till Sverige på grund av att han utsattes för etnisk diskriminering i Afghanistan och i Iran. Diskrimineringen hindrade honom bland annat från att studera vidare på universitetet i

⁹⁷ Van Hear & Cohen 2017, 171.

Kabul. Sayed hade kvar sin fru och förstfödda barn i Afghanistan när han kom till Sverige och först efter några år kunde de återförenas i Sverige. Vid intervjutillfället är Sayed i 50-årsåldern, är egenföretagare, har två vuxna barn i Sverige och en del av sin större familj i Afghanistan.

Nawid: Nawid kom till Sverige som ung vuxen man och har bott i Sverige i dryga 10 år. Dessförinnan bodde Nawid i några av Afghanistans grannländer och studerade ett kort tag i Tyskland. Nawid flydde till Sverige med sin mamma och syskon efter att hans pappa blivit kidnappad och mördad i Afghanistan. I Sverige har Nawid utbildat sig på universitet. Vid intervjutillfället arbetar han heltid och är partipolitisk engagerad i Sverige.

Faraz: Faraz arbetade med den amerikanska ambassaden och den afghanska armén i Afghanistan och drev även ett eget företag. Han flydde till Sverige under tidigt 2010-tal på grund av att Talibanerna hotade honom och hans familj. Efter dryga två år återförenades Faraz med sin familj i Sverige. Faraz bodde i Pakistan som flykting med sin familj under sina ungdomsår men flyttade tillbaka till Afghanistan och kunde där avsluta sina gymnasiestudier samt studera på universitetet. I Sverige har Faraz läst ett masterprogram på distans, arbetar nu heltid och har startat ett eget företag. Vid intervjutillfället är Faraz i 30-årsåldern.

Abdul: Abdul kom till Sverige i början av 2000-talet för att kunna utbilda sig och skapa en tryggare framtid. Som liten levde Abdul med sin familj som flykting i Pakistan och har även bott i två andra närliggande länder. I Sverige har Abdul utbildat sig upp till mastersnivå och arbetar heltid på en organisation. Abduls familj bor kvar i Afghanistan. Hans fru och barn bor också kvar men de har ansökt om att få komma till Sverige som anhörighetsinvandrare. Vid intervjutillfället är Abdul i 30-årsåldern.

Bahar: Bahar är född i Afghanistan men på grund av kriget har hon levt största delen av sitt liv i Iran. Det svåra livet i Iran gjorde att Bahar sökte om uppehållstillstånd i Sverige tillsammans med sin man och sina två barn under tidigt 2000-tal. Familjen fick svenskt uppehållstillstånd som kvotflyktingar medan de bodde i Iran. Sedan Bahar flyttade till Sverige har hon skrivit en bok och gjort en dokumentärfilm i Afghanistan. Bahar är i 40-årsåldern.

Amina: Amina flyttade till Sverige tidigt 2010-tal för att få möjlighet att studera i en trygg miljö och läsa vidare på universitetet. Amina kom hit ensam men ett av hennes syskon kom till Sverige några år efter. Vid intervjutillfället bor Aminas föräldrar och systrar kvar i Afghanistan. Familjen flydde till Iran när Amina var liten och hon tillbringade en stor del av sin uppväxt i Iran. I Sverige har Amina arbetat på en organisation och studerar vid intervjutillfället för att bli behörig till svenskt gymnasium.

Faridah: Faridah bodde största delen av sin barndom som papperslös i Iran med sina föräldrar och åtta syskon. Familjen bestämde att mamman och några av de äldre barnen skulle försöka söka asyl i Sverige för att resterande familjemedlemmar sedan skulle kunna komma. Under tiden kunde Faridah studera litegrann i Iran. Faridah kom till Sverige som tonåring och har vid intervjutillfället bott i Sverige i ungefär fem år. Faridah studerar vid gymnasiet och arbetar också deltid. Faridah har kvar släktingar i Afghanistan och i Iran.

6.2 Sfärer av transnationellt engagemang

Från intervjuerna identifierades ekonomiska, sociala och politiska aktiviteter som i varierande utsträckning riktas mot de tre sociala sfärerna. Sfärerna analyseras i följande ordning: (1) *hushållet och den större familjesfären*, den mer publika (2) *välkända samhällssfären* som inbegriper engagemang gentemot områden där individen har levt och lärt känna personer och (3) *den föreställda gemenskapen* som syftar till antingen nationen (i detta fall Afghanistan) som en gemenskap, eller andra större gemenskaper som religiösa, sociala eller etniska grupper eller politiska rörelser.⁹⁸

6.2.1 Hushållet & den större familjesfären

6.2.1.1 Ekonomiska remitteringar

Ekonomiska remitteringar var de mest förekommande remitteringarna som riktades till *hushållet och större familjesfären*. Fem av sju informanter har antingen tidigare skickat pengar från Sverige till familj i Afghanistan eller gör det fortfarande. Informanterna,

⁹⁸ Van Hear, 2014.

varav i ett fall informantens föräldrar, skickar pengar månadsvis eller periodvis vid särskilt akuta behov till nära familj eller släktingar i Afghanistan. Summorna varierar mellan cirka 1000–5000 kr per månad. Syftet med pengarna är att de ska användas till bland annat hyra och mat, sjukhuskostnader, högtider och universitetsutbildning.

Under tiden Sayeds familj och barn var kvar i Afghanistan skickade han pengar månadsvis för att försörja dem: ”Det socialbidrag jag fick, ungefär 2900 kr, ungefär 800–900 kr skickade jag till min fru för att hon skulle kunna försörja dem. Jag nöjde mig med ris, kanske lite makaroner och ibland lite billigt kött. Det var en svår tid.”

Sayed och Abdul skickade pengar även när de hade lägre inkomster; Sayed skickade en tredjedel av sitt socialbidrag och försökte även skicka pengar när han startade sin affärsverksamhet, ”trots att det var tufft”. Abdul skickade en liten summa pengar under tiden han studerade och har sedan han började arbeta skickat en större summa till sin familj varje månad:

När jag pluggade skickade endast småpengar, men sen börjat jobba skickar ca 5000 kr i månaden. [...] Beror på behovet i hemlandet. Måste ha en inkomst, när jag har det så gör en kalkyl av hur mycket jag kan spara själv och hur mycket jag kan skicka. [...] . Men jag skickar pengar varje månad. Det är en skyldighet att göra det.

Berättelserna illustrerar en *portfolio av förpliktelser*⁹⁹ där individerna dels känner en skyldighet att skicka pengar till familj och släktingar och dels behöver ha pengar kvar till att försörja sig själv i Sverige. Abduls formulering att ”det är en skyldighet” att ta hand om sin familj som är kvar i Afghanistan är ett tema som återkommer i flera av intervjuerna. Det nämns även att det ligger i den afghanska kulturen. Faridah, vars familj skickar pengar till farföräldrarna vid akuta situationer såsom vid sjukhusbesök, uttrycker att: ”Det ligger i vår tradition att barnen, särskilt sonen, ska försörja eller hjälpa sina föräldrar. Afghaner hjälper gärna sina föräldrar. Det är inte så att man växer upp och tar hand om sig själv. Nej, det är du som tar hand om dina föräldrar.” I Fishers undersökning bland afghaner i Kalifornien och London så är skyldighet och tradition också starka remitteringsmotiv.¹⁰⁰ Medan Faridah hänvisar till tradition så menar Abdul att det även är platsen som man flyttar till som höjer förväntningarna på att skicka pengar till familjen: ”Har

⁹⁹ Van hear & Cohen 2017, 171.

¹⁰⁰ Fischer, 2018, 9.

man föräldrar eller fru där, så förväntas du försörja dem, eftersom du kan och är i en kontinent som har pengar. Eftersom det är fred här och det finns pengar. Så måste hitta ett jobb och skicka pengar.”

Enligt Abdul är det också vanligt att man skickar pengar till den större familjen i Afghanistan om kärnfamiljen är i Sverige: ” [...] även då finns det någon i familjen i Afghanistan som behöver pengar”. Detta illustreras av hur Sayed även hjälpte medlemmar i den större familjen när han hade återförenats med fru och barn i Sverige.

I Aminas fall är det hennes ekonomiska förutsättningar som i slutändan avgör ifall hon skickar pengar eller inte:

Ja när jag jobbade så skickade jag såklart pengar till familjen eftersom jag hade möjlighet och pengar. Jag skickade ungefär varannan månad under 2,5 år. Men nu finns det inte möjlighet eftersom jag studerar, jag behöver pengarna själv. Man får inte så mycket.

Amina berättar att familjen hade svårt att försörja sig på pappans lärarlön och att de 2000–2500 kr som hon skickade varannan månad hjälpte familjen att betala hyra, mat och att leva vidare. I Aminas fall var alltså syftet med de ekonomiska remitteringarna att hennes familj skulle kunna *överleva och hantera vardagslivet*.¹⁰¹

När Faraz flydde till Sverige hade han sålt sitt företag i Afghanistan vilket gjorde att det fanns pengar kvar som hans fru, barn och större familj kunde leva på ett tag. När pengarna tagit slut och Faraz fru och barn hade kommit till Sverige började han att sända pengar till sin mamma och syskon:

Jag skickar ungefär mellan 3000 till 4000 kr varje månad, det är mycket kostnader, men ibland lite mer vid högtider. 3000 kr går direkt till mina syskon som studerar i Kabul, till transport, material, böcker och så vidare. [...] Ungefär 1000 kr skickar jag till min mamma. [...] Hon är min mamma och jag känner ansvar att betala till henne. Så hon får lite fickpengar, hon får även från min pappa, men när hon får från sin son blir det en annan känsla. Hon ser att hennes liv ger resultat. Hon har kämpat jättehårt och stått bredvid min pappa och sett oss växa upp. Men nu är det min tur att tacka.

¹⁰¹ Van Hear, 2014, 8-9.

Till skillnad från de andra informanterna så är inte syftet att pengarna ska användas till dagliga behov utan till utbildning och för att Faraz vill visa tacksamhet till och ge extra-pengar till sin mamma.

De två informanterna som inte skickar pengar till nära familj eller släkt prioriterar antingen den nära familjen i Sverige eller så har familjen i Afghanistan god ekonomi. Bahar och hennes man har släkt i Afghanistan som de har kontakt med ibland över telefon men de skickar inte pengar till dem: ”Vi har morbror och farbror, men då tycker vi att vår familj här är viktigare, de får klara sig själva och vi får klara oss själva. Vi har också en familj och ett liv vi vill sköta om.”

Nawids familj i Afghanistan har inget behov av stöd så han skickar inte pengar. Han berättar att det ser väldigt olika ut bland de afghaner som han känner i Sverige, att det beror på vilken familj de tillhör och ifall de ens har kontakt med sin familj. Han berättar att: ”Ungefär 20–25% av de jag känner skickar pengar för att försörja sin familj” medan Abdul menar att en majoritet av personer i hans nätverk skickar pengar till familjen: ”Frågade några afghaner i en Facebook-grupp, de flesta skickar allt från 1500, 5000 till 7000. De som skickar är i alla åldrar.” Trots att det inte går att säkerställa att Nawids och Abduls vänner skickar dessa remitteringar, så pekar tidigare forskning¹⁰² att sändandet av ekonomiska remitteringar till *hushållet och den större familjesfären* är relativt vanligt bland individer inom den afghanska diasporan.

Informanternas berättelser visar att en majoritet skickar pengar månadsvis eller periodvis för att försörja familjen på olika sätt. Den främsta anledningen till att rikta ekonomiska remitteringar till *hushållet och den större familjesfären* verkar grundas i en känsla av skyldighet och tradition att ta hand om sin familj men också på familjens behov i ursprungslandet, sändarens ekonomiska förutsättningar för hur mycket pengar som skickas och prioriteringar att försörja sig själv och familjen i Sverige. Informanternas ålder, könstillhörighet eller vistelsetid i Sverige verkar däremot inte göra någon större skillnad för remitteringsmönster och motiv.

¹⁰² Oeppen, 2010 och Fischer, 2018.

6.2.1.2. *Sociala remitteringar*

Även sociala överföringar riktas mot hushållet och större familjesfären. För Amina verkar det som att hennes val av klädsel vid besök i Afghanistan hade inverkan på hur hennes kusiner klädde sig:

När jag var i Afghanistan, då i familjen hade jag ingen slöja på mig trots att man skulle det. Min kusiner kollade på mig och gjorde samma sak. Jag klädde mig i byxor och så de gjorde också det. Vi var alltid flera tjejer tillsammans så ingen kunde säga någonting, att vi inte fick göra det. Mamma och pappa frågade varför de gjorde så, då så tjejerna att... [Amina] bor i Europa och har mycket mer kunskap.

Aminas berättelse visar både på hur hennes val av klädsel hade en inverkan och att mottagarna accepterade och försvarade deras nya klädstil genom att peka på att Amina bor i Europa och har mycket mer kunskap. Sociala remitteringar har enligt Levitts forskning starkare inverkan ifall mottagarna ser upp till eller anser att sändaren har hög status¹⁰³ vilket verkar vara fallet i Aminas berättelse. Detta kan tänkas väga upp för att Aminas klädnorm skiljer sig markant från hur kvinnorna brukade klä sig, en skillnad som kan försvåra överföringen av sociala remitteringar.¹⁰⁴ Amina berättar även att kvinnorna ibland skickar bilder på sin nya klädstil. Amina upplever det som att: ”Man kan påverka lite med kläder och det är jätteviktigt att de kan bestämma själva vad de ska ha på mig [sig]. Jag tror att alla människor hatar att någon ska säga vad du ska ha på mig.”

6.2.2 Den välkända samhällssfären

6.2.2.1 *Ekonomiska remitteringar*

Endast ekonomiska aktiviteter med mindre inslag av sociala överföringar riktas mot *den välkända samhällssfären* och till personer eller institutioner som informanterna fått kännedom om vid besök i sina hemområden i Afghanistan eller känner till sedan tidigare. Ekonomiska remitteringar förekom i fem av intervjuerna och skickas till familjer, skolor och barnhem. De genomförs främst individuellt men också kollektivt.

De två informanter som inte skickar pengar till sina egna familjer eller släktingar, Nawid och Bahar, skickar pengar till behövande familjer som de antingen träffat slumpartat vid

¹⁰³ Levitt, 1998, 937–40.

¹⁰⁴ Ibid.

besök i Afghanistan eller har fått kontakt med genom sina sociala nätverk. Nawid och Bahar sänder pengar månadsvis för att mottagande familj ska ha råd med mat och andra dagliga behov; ett liknande remitteringsmönster som de andra informanterna riktar mot *hushållet och den större familjefären*.

Nawid skickar pengar månadsvis till tre familjer i Afghanistan. Han skickar 500 kr till varje familj vilket räcker till att de ska kunna inhandla basmatvaror. Två av kvinnorna träffade han eller fick kännedom om när han var på besök i Afghanistan och den tredje kvinnan är en avlägsen släkting:

En kvinna som förlorade sin man i cancer. De två andra, deras män dog i attentat. En [av kvinnorna] har sju döttrar och en dotter, hon är typ 18 år och jag träffade henne 2013 med en kompis. [...] Hon försörjde hela familjen genom att sälja sig. Jag började tänka att om man tänker en procent mänskligt så ska man göra det. [...] Jag skickar 500 kr till familjen, vilket blir ungefär 60 dollar vilket gör att de kan äta mat. Och jag kan inte skicka mer, det är omöjligt. Jag skickar det varje månad, det hjälper bara med mat inget mer.

Nawids ekonomiska förutsättningar verkar bestämma hur mycket och om han kan skicka pengarna vilket även är fallet i Bahars fall. Summan de skickar är också mindre än majoriteten av de som riktas mot *hushållet och familjefären* vilket brukar vara fallet enligt Van Hear och Cohen.¹⁰⁵ Bahar skickar pengar månadsvis till en fattig familj som hon träffade vid sitt första återbesök i Afghanistan och ville hjälpa den eftersom hon hade möjlighet till det:

2014 åkte jag till Afghanistan. Innan dess hade jag ingen kontakt med Afghanistan. Då träffade jag en väldigt fattig familj. Pappan var 75 år gammal, hade små barn, 5 barn. [...] Från 2014 hade jag inte så bra jobb, under 2014 skickade jag då och då. Men sedan 2015 tills nu skickar jag 1000 kr per månad. [...] Jag känner dem inte nu heller, bara en gång jag träffade dem. Men grannarna och alla tyckte att de var så fattiga och levde i ett dåligt område med dåligt boende. De bodde på en ruin.

Informanterna beskriver att de bidrar med pengar till dessa familjer eftersom de har möjlighet att hjälpa till. Precis som i Oeppens forskning i Kalifornien så betyder inte uteblivet av ekonomiska remitteringar till familjemedlemmar i Afghanistan att individerna inte sponsrar andra familjer i behov av ekonomiskt stöd.¹⁰⁶ Till skillnad från Oeppens undersökning¹⁰⁷ så nämner varken Nawid eller Bahar att det är en skuld känsla för att ha

¹⁰⁵ Van Hear & Cohen, 2017, 173.

¹⁰⁶ Oeppen, 2010.

¹⁰⁷ Ibid.

övergivet ursprungslandet som motiverar dem att skicka pengar till dessa familjer. Det verkar snarare grundas i en generell förpliktelse att hjälpa familjerna om de har de ekonomiska förutsättningarna.

Nawid och Sayed har donerat pengar till skolor och Amina till ett barnhem i Afghanistan. Nawid var med och startade en privatskola i Afghanistan som ger grundkurser i engelska och datorkunskap för personer i alla åldrar. Nawids farbror kom på idén att öppna skolan men Nawid insisterade på att det skulle vara gratis för kvinnor och halva priset för barn:

Till skolan så har jag sponsrat med 110 000 kr och givit till min faster som delar ut det månadsvis till två lärare. Med pengarna köpte jag 16 datorer, stolar etc. Det är ett av våra egna hus, vi har tolv hus. [...] Det är gratis för kvinnor och halva priset för barn, normalpris för andra. Billigare än andra skolor. [...] de flesta som kommer dit är mellan 10 och 15 år. De går till vanliga skolan också, det här är bara extra.

Nawid åkte själv till Afghanistan för att intervjuas och anställa en lärare. Motivet till att sponsra skolan verkar vara att bidra till att förbättra förutsättningarna för personer, och särskilt kvinnor, i Afghanistan att få anställning:

Det kommer att hjälpa som helvete. Jag har sett att de kvinnor som kan engelska, dator och är lite modiga, självklart det beror på, men då får de jobb. Systemet i själva landet är bra, men deras syn på kvinnor är en utnyttjande syn [...] men så fort du har lite bättre utbildning, bara för symbolikens skull kan du få jobb på olika myndigheter.

Genom att erbjuda gratis utbildning för kvinnor så verkar aktiviteten vara ett sätt att försöka förändra normer om kvinnors rätt till utbildning och anställning och kan således också tolkas som en social remittering. Sponsringen till skolan grundas i en moralisk förpliktelse att hjälpa till, i Nawids egna ord: ”Jag har haft tur som har haft en ekonomi med toppekonomi [...] Så om man får så vågar man dela lite. Och så måste man dela lite, annars känns det fel.” Nawid berättar också att han känner många i Sverige som inte har råd att skicka pengar. God ekonomin verkar bidra till en förstärkt känsla av ansvar att hjälpa till.

Medan Nawid och Bahar använde pengar från sina egna fickor donerade Amina pengar till ett barnhem genom en insamling på Facebook. Amina blev illa berörd över de många gatubarn hon träffade vid sitt besök i Afghanistan och fick kännedom om ett barnhem genom sin syster. Amina ville göra något åt barnens dåliga levnadsförhållanden:

Det var hemskt när jag var där. [...] Vi skrev på Facebook och samlade in pengar från vänner, ungefär 10 000 kr som de skickade till mig i Afghanistan. Jag köpte grejer. Vi

hjälpte ungefär 150 barn. Det var när jag var i Afghanistan och gjorde utbildningen. [...] Vi tänkte att vi kunde samla ihop pengar och köpa leksaker, böcker så barnen blir glada. Och de blev så glada faktiskt. Det var underbar känsla!

Amina verkade inte ha planerat att göra en insamling men likt Bahar och Nawid så engagerade hon sig efter slumpmässiga möten vid besök i Afghanistan.

Sayed startade en förening i Sverige för att stötta två gymnasieskolor i sitt hemområde i Afghanistan under Talibanstyret, varav en som han själv har studerat på:

Jag fokuserade på två skolor i Hazarajat, innan Talibanerna blockerade området och under blockaden. Det blev så att jag fick ca 20 medlemmar och tack och lov, någon gav sitt arv till förningen anonymt. Under den svåra tiden, blockaden, två gymnasier där det gått 2500–3000 elever i mitt distrikt. Jag gick själv på en av dom och en av mina lärare var kvar på en av de skolorna jag hjälpte.

Han berättar att Talibanerna omringade området så att inget kunde komma in. Under blockaden donerade Sayed en större summa pengar för att skolorna inte skulle tvingas stänga. Sayed skickade pengarna genom det icke-registrerade banksystemet ”Hawala” till en hawalador (bankman) som han litade på:

Under den hårdaste blockaden, 1999, fick jag ett brev som fortfarande har kvar i mitt arkiv. Det stod att lärarna måste stänga ner de två skolorna för att de inte klarade det. Då skickade jag 2000 dollar, ungefär 20 000 kronor, från min egna ficka. Med stolthet kan jag säga att dessa pengar räddade de här två skolorna, att de fick fortsätta även när Talibanerna invaderade centrala Afghanistan.

Enligt Sayed bidrog sponsringen till att ungdomarna kunde studera vidare på universitetet. Han berättar att: ”När bombningen hade slutat och universitetet öppnade i Mazar-e Sharif år 2001, 40% av alla deltagare var från dessa två skolor. I alla ämnen var tio topp elever från dessa två skolor.” Sayed hälsade på skolorna vid sitt första återbesök år 2005 och berättar att: ”Åh det var... ofattbart... Min lärare där, han grät bara när han träffade mig. Så fantastiskt.” Enligt Van Hear och Cohen kan ekonomiska remitteringar till den välkända välfärden i ett konfliktdrabbat land ha andra funktioner än endast ekonomiska som exempelvis att förstärka samhällsstrukturen.¹⁰⁸ Detta kan tolkas stämma in i Sayeds berättelse då pengarna bidrog till att skolorna kunde fortsätta och ungdomarna studera vidare på universitetet.

¹⁰⁸ Van Hear & Cohen, 2017, 173.

Efter Talibanernas fall har Sayed startat firmor under två tillfällen för att importera torkade frukter till Sverige och hjälpa till med ekonomin i Afghanistan. Under 2017 startade han en firma i sin hemby: ”Hela tiden tänkte jag att jag måste göra någonting för människorna där. Jag fick en halv container från hembyn med torkade bär, anställde 12 kvinnor som jobbade, packade och fick lite lön. Den lilla hjälp jag kan göra vill jag göra. [...] Hoppas kunna ge kvinnorna i trakten stolthet, jobb och lite försörjning.” Sayeds engagemang verkar grunda sig i en vilja att förbättra situationen och förutsättningarna för människorna i området. Ett starkt emotionellt band till området och minnen därifrån verkar också bidra till det transnationella engagemanget: ”Jag hoppas att några av bären är från de träd jag själv planterade när jag bodde där. En del av träden har jag planterat och ympat själv innan jag lämnade. Jag hade en dröm att kunna njuta av de träden jag har planterat”.

De ekonomiska aktiviteter som riktas mot den välkända samhällsfären tycks bestämmas av de behov som finns hos mottagarna och sändarens ekonomiska förutsättningar. Informanterna har antingen en personlig koppling till mottagaren, som i Sayeds fall med skolorna i hemområdet och Nawid som hjälpte sin farbror att starta en skola, eller fått kännedom om dem vid slumpvisa möten som i Bahars och Nawids fall med familjerna. Remitteringarna verkar syfta till att hjälpa i både mer akuta situationer, till exempel hjälpa fattiga familjer med pengar till mat och förhindra att skolor ska stängas ner, och till att bidra till mer långsiktiga effekter som t.ex. Sayeds engagemang i skolorna och import av torkade frukter.

6.2.3 Den föreställda gemenskapen

Den föreställda gemenskapen verkar i första hand innebära en känsla av samhörighet med människor i nationen Afghanistan som informanterna inte känner personligen. Detta synliggörs genom att informanterna uttrycker önsknings om att landet ska utvecklas och genom transnationella aktiviteter för att förbättra kvinnors situation i Afghanistan, förändra den strukturella diskrimineringen, förena etniska grupper och bidra till utveckling i landet. Till skillnad från ekonomiska remitteringar som riktas till *hushållet och den större familjesfären* och *den välkända samhällsfären* så riktas sociala och politiska aktiviteter främst till *den föreställda gemenskapen*. Aktiviteterna sker både från Sverige och vid besök i Afghanistan.

Gemensamt för många av informanterna är som ovan nämnts att de uttrycker vilja att förbättra situationen för kvinnor i Afghanistan, vilket speglas i norm- och kunskapsspridande aktiviteter. Kunskap uttrycks vara vägen framåt för att kvinnor ska bli mer fria och tillgå sina rättigheter vilket i sin tur kommer bidra till utveckling. Strukturell etnisk diskriminering inom den föreställda gemenskapen är en annan grund för engagemang. Politiska aktiviteter såsom lobbyverksamhet och demonstrationer på den internationella arenan tar avstamp i känslor av orättvisa och att diskrimineringen hämmar utveckling i landet för hela befolkningen.

6.2.3.1 *Sociala remitteringar*

Kunskapsspridande aktiviteter kring kvinnors situation i Afghanistan illustreras av Aminas och Faraz berättelser. Faraz beskriver att hans viktigaste och största mål när han kom till Sverige var att bygga en bro mellan Sverige och Afghanistan. Han tog initiativ till att starta ett projekt i Afghanistan med en svensk organisation som redan arbetade med jämställdhetsfrågor i ett afrikanskt land. Projektet är ett samarbete med en jämställdhetsorganisation som startade redan för 26 år sedan på ett universitet i Kabul. Faraz berättar att:

Kvinnors rättigheter är en stor utmaning i Afghanistan, så därför vi fokuserade på jämställdhet. För det första, unga studenter på universitet är Afghanistans framtid. För det andra om jämställdhet, om vi utbildar och ger kvinnor rättigheter betyder det att vi hjälper hela familjen. [...] Jag tror att landet kommer att få frihet och kommer bli glada om de fokuserar mer på kvinnor. [...] dom började redan med lobbying för ett år sedan att presentera detta projekt till olika områden i Afghanistan. Så de reser, presenterar, pratar om fred, lyssnare-metoden, och hur vi kan ge mer rättigheter till kvinnor och barn.

Projektet fick finansiering från Forum Syd och Faraz använde sitt sociala nätverk i Afghanistan för att hitta samarbete med pålitliga myndigheter. Han kan inte själv åka till Afghanistan på grund av hoten som han flydde ifrån men har träffat medlemmar från jämställdhetsorganisationen i Pakistan och i Indien. Faraz har också kontinuerlig kontakt med organisationen: ”De skriver varje vecka, varje månad, rapporter om hur de gör och var de har träffats. Så jag kan se det. Jag skickar mina tips till dom. En gång i månaden har vi en typ av konferenssamtal där vi diskuterar nya strategier.”

Den frekventa kontakten med studentgruppen skulle enligt Levitts forskning betyda att idéerna som överförs har en större chans att bli accepterade och föras vidare än om de hade överförts mer sporadiskt. Att studentgruppen redan arbetat med jämställdhet en

längre tid innan samarbetet började kan också innebära att diskrepansen inte är så stor mellan de normer och idéer som överförs och de som fanns redan inom gruppen. Levitts forskning antyder att detta i sin tur kan bidra till att idéerna accepteras.¹⁰⁹

Amina utbildade sig till jämställdhetsambassadör inom samma projekt som Faraz var med och startade. Hon fick sedan möjlighet att vara vid universitetet i Kabul under en månads tid och utbilda män och kvinnor inom jämställdhetsorganisationen i en lyssnar- och samtalsmetod. Amina åkte dit på grund av sitt engagemang för utvecklingen i hemlandet och för jämställdhetsfrågor:

Det var mest på grund av kvinnor. Jag är inte en sådan feministtjej, men jag tänker mycket på sådant. [...] Och med jämställdhet tänkte jag att det inte bara handlar om kvinnor men också hjälper män. Jag bryr mig jättemycket, det är fortfarande mitt hemland. Hemlandet ska utvecklas och jag vill hjälpa på vilka sätt som.

Amina uttrycker även att: ”Jag tänker mer som svenskar nu än afghaner. [...] som en person som har mycket kunskap just nu”, men att hon blev positivt överraskad över hur studenterna var mot kvinnor:

Jag hade en tanke att man i Afghanistan alltid är emot kvinnor. [...] Innan har jag träffat folk som inte har kunskap. Men de som går i skolan och universitet är helt annorlunda, de har inte samma tänk. [...] Jag föreställde mig aldrig att människor skulle kunna vara så i Afghanistan, men den här gången fick jag hopp om att det kanske finns chans att Afghanistan också utvecklas i framtiden.

I Aminas berättelse blir det tydligt att hon anser att ökad jämställdhet bidrar till utveckling för både män och kvinnor i ”hemlandet”.

Nawid har skrivit tre böcker på persiska under sin tid i Sverige varav två av dem har publicerats i Afghanistan. Dessa handlar om inbördeskriget och utvandring samt Talibanstyret. Den tredje boken som handlar om kvinnors situation i Afghanistan har Nawid valt att inte publicera:

Meningen är att den ska bli publicerad och såld i Afghanistan. Den handlar om kvinnors situation och det är viktigt att folk läser på persiska. [...] Den är ganska kritisk mot kulturer och traditioner vi har och jag fick tips att det är bättre att jag inte publicerar för det kan påverka mina fastrar, olika personer, familjen kan bli hotad osv. Och det är bättre att det inte kommer på den nivån. [...] Antingen att landet blir mer säkert eller att min familj försvinner någon annanstans, då kan jag absolut publicera den. För då är det bara jag själv som tar risken.

¹⁰⁹ Levitt, 1998, 937–40.

Nawids önskan om att uppmärksamma kvinnors situation i landet har han valt bort för att skydda sin familj från potentiella hot vilket illustrerar en prioritering bland olika förpliktelser.¹¹⁰ Säkerhetsläget i Afghanistan gör att förpliktelsen att skydda sin familj i dagsläget går före att engagera sig för kvinnors situation i landet.

Nawid driver även en Facebook-grupp där han undervisar i statsvetenskap på persiska för afghaner i hela världen. Vid intervjutillfället hade gruppen 2 700 medlemmar. Han berättar att: ”Men när det gäller att förändra värderingar i landet, då gäller det att utbilda folk. Om man inte förändrar mentaliteten hos män då kommer aldrig våra kvinnor må bra i Afghanistan.”

Likt Nawid så uttrycker Bahar en önskan att uppmärksamma kvinnors situation genom kultur. Bahar besökte Afghanistan första gången år 2014 för att hälsa på släkt och vänner men också för att spela in en dokumentärfilm om kvinnors situation i landet. Bahar har inte hunnit översätta filmen på grund av sina förpliktelser i Sverige men hennes plan är att göra klart den och skicka till SVT2 och senare visa i Afghanistan:

Afghanistan, så mycket som jag har hört, så många jag träffat och som jag själv har upplevt. De är hårda mot såna kvinnor. Det är precis som vitt och svart, det är tydligt. Men ingen säger någonting. [...] Jag vill gärna göra verkliga filmer från Afghanistan och visa på TV. Utländska filmer kollar de på, de kollar mycket på filmer från Turkiet, fast de lever helt annorlunda. Jag vill jättegärna göra riktiga filmer från deras riktiga liv. Jag vill att det ska visas både i Afghanistan och i andra länder. För att de som är i Afghanistan ska öppna sina ögon och se hur de lever.

Bahars engagemang för kvinnors situation verkar grundas i egna och andras erfarenheter av kvinnoförtryck i Afghanistan och tilltron till att förändring kan ske genom att människor i Afghanistan blir uppmärksamma på hur kvinnor behandlas i landet.

6.2.3.1 Politiska remitteringar

Politiska aktiviteter som riktas mot *den föreställda gemenskapen* togs upp i två av intervjuerna. Aktiviteterna handlar om att förena etniska grupper för att landet ska utvecklas. Faraz är engagerad i en studentgrupp som han var med och startade på det universitet han studerade på i Kabul. Studentgruppen har 160 medlemmar från olika etniska grupper och är engagerade i politiska frågor. Faraz berättar att: ”Vi försöker visa en bild av

¹¹⁰ Van Hear & Cohen, 2017, 171.

Afghanistan, även till afghaner, att olika etniska grupper och religioner kan samarbeta. [...] Vår grupp försöker just nu att jobba och hjälpa mellan människor, med lobbying. För det är mycket propaganda mellan olika etniska grupper. De pratar illa om varandra.”

Genom överförandet av sociala och politiska idéer till studentgruppen om hur fackförbund och föreningsliv fungerar i Sverige försöker Faraz bidra till att starta ett nytt fackförbund i Afghanistan:

Jag skickar nytt material. Precis fick jag strategier från ABF och fackförbund, översatte till persiska via en iransk imam i Göteborg. Sen skickade jag via mejl och de sprider via mejl så de kan lära sig hur föreningsliv och fackförbund fungerar i europeiska länder. [...] det finns inte så bra fackförbund i Afghanistan. Jag är tacksam för att jag kommit till Sverige och får lära mig den logik som finns i Sverige. Ett land med lång fred. Den magin vill jag lära mig och skicka till Afghanistan.

I förlängningen önskar Faraz att detta ska leda till att det första socialdemokratiska partiet i Afghanistan bildas. Faraz pekar på att det kan vara svårt att starta ett socialdemokratiskt parti i Afghanistan som står långt ifrån hur Afghanistan styrs idag och börjar därför med att överföra strategier för att starta fackförbund:

Jag har berättat för Socialdemokraterna [i Sverige] att jag vill att de ska hjälpa mig genom mina politikgrejer [...] Jag har pratat med dom och kanske vi kan bli det första socialdemokratiska partiet i Afghanistan. Så det är ganska lång process och långt mål, men det vill jag kolla om det kan bli möjlighet. För ett islamiskt land som Afghanistan och ett socialdemokratiskt parti är lite svårt. Därför vill jag börja med att hjälpa att starta upp olika fackförbund i Afghanistan. Och sen via de fackförbunden kanske bygga hur folk tänker, kanske de tänker att vi kan starta ett socialdemokratiskt parti.

Skillnaden mellan normer i ursprungslandet och de remitteringar som överförs har alltså enligt Faraz betydelse för hur väl de accepteras och praktiseras, något som Levitts forskning indikerar.¹¹¹

För Sayed är de största bromsarna för utveckling inom *den föreställda gemenskapen* den ”systematiska korruptionen” och den ”systematiska diskrimineringen”. Han uttrycker att: ”De är värre än säkerhetsläget, Daesh och Talibarnerna. Om man skulle komma runt de här, då skulle andra problem att lösas av sig själva, eller enklare. Själva korruptionen är en produkt av den systematiska diskrimineringen.” Detta speglas i Sayed politiska engagemang. Han är aktiv i en afghansk global rörelse mot diskriminering och deltar i demonstrationer runt om i Sverige och Europa. Sayed berättar att fredlig opinionsbildning

¹¹¹ Levitt, 1998, 937–40.

utomlands har varit strategin för rörelsen sedan en självmordsbombare dödade 86 personer och skadade över 500 personer under en stor fredlig demonstration i Kabul år 2015:

Vi kan inte demonstrera i Afghanistan p.g.a. säkerhetsläget där [...] På grund av det, vi försöker skapa opinion i utlandet. Uppmärksamma det diskriminerande systemet i Afghanistan som bromsar utvecklingen. [...] Efter det har vi haft 8–9 demonstrationer utomlands mot diskrimineringen. Sist två månader sen i München när den afghanska representationen var där. [...] Det här att vi gör opinioner utomlands, om vi gör en demonstration i Stockholm, på en minut ser de det i Kabul, överallt [...] Fredlig opinionsbildning. Jag tror det är det bästa.

Enligt Sayed kan fredlig opinionsbildning i andra länder påverka hur människor i Afghanistan, främst i områden med talibansympatisörer, uttrycker sin vilja och använder fredliga metoder istället för vapen: ”Den senaste tiden, de har lärt från oss att man kan framföra sin vilja genom att demonstrera, manifesteras, vara fredlig. [...] Första gången detta händer och jag tror att de har lärt från de fredliga opinionsbildning som vi har gjort.” Denna föreställning går även i linje med Kapurs forskning som visar att flöden av politiska idéer kan ha en större påverkan på landets politik än till exempel ekonomiska remitteringar till partier.¹¹²

Aktiviteter som riktas mot *den föreställda gemenskapen* adresserar främst två områden: kvinnors situation och den etniska diskrimineringen som anges hindra utvecklingen för alla människor i Afghanistan. Informanterna riktar eller har ambitionen att sprida idéer och normer till alla människor inom *den föreställda gemenskapen*, män som kvinnor och samtliga etniska grupper. Till skillnad från aktiviteter som riktas mot *hushållet och den större familjesfären* och *den välkända samhällssfären* verkar dessa byggas på ett långvarigt engagemang för specifika frågor i Afghanistan och kräva större resurser och mobilisering av människor inom *den föreställda gemenskapen*.¹¹³ De visioner och förhoppningar om framtiden som verkar bidra till engagemang visar således att *den föreställda gemenskapen* inte bara är en sfär som aktiviteter riktas mot men också att känslan av att tillhöra *den föreställda gemenskapen* är en anledning till att engagera sig. Detta går i linje med Oeppens forskningsresultat.¹¹⁴

¹¹² Kapur, 2014, 485.

¹¹³ Van Hear & Cohen, 2017 173-74.

¹¹⁴ Oeppen, 2018.

6.3 Kapacitet, önskan & förhoppningar om framtiden

Kapaciteten, det vill säga de yttre förutsättningarna,¹¹⁵ för att engagera sig i Afghanistan verkar främst handla om informanternas ekonomiska resurser och tidsresurser. I vissa fall har informanten de ekonomiska förutsättningarna att både ta hand om sig själv i Sverige och att skicka pengar, medan andra har skickat pengar trots att de knappt har råd att försörja sig själva. I Nawids fall så har familjen god ekonomi i Afghanistan, vilket gör att han inte behöver skicka pengar till den medan hans egna goda ekonomi möjliggör att han kan rikta pengar mot *den välkända samhällssfären*. För Faridah, vars föräldrar skickar pengar till den större familjen i Afghanistan, finns det varken tid eller pengar för att hon ska kunna engagera sig för Afghanistan just nu: ”Jag vet att det finns organisationer här i Sverige som hjälper folk där nere, jag vet att man kan vara medlem. Men jag har inte hunnit att göra det och att jag försörjer mig själv. Jag kan inte heller jobba så mycket. Så jag tror inte att jag kan just nu vara med och skicka pengar.”

Om informanten har ett socialt nätverk i Afghanistan verkar det också hjälpa dem att engagera sig på det sätt de önskar. Detta exemplifieras t.ex. i Nawids fall, då han med hjälp av sin familj i Afghanistan öppnade en skola och Faraz kontakt med personer från universitetet som han studerade på i Kabul. Genom studentgruppen kan han även sprida strategier om svenska fackförbund och föreningar.

Flera av informanterna nämnde att säkerhetsläget i Afghanistan gör det svårt för dem att besöka landet och att fullfölja transnationella aktiviteter. För Nawid gör risken för hot mot familjen i Afghanistan att han inte publicerar sin bok om kvinnors situation i landet. Han fick även ett jobberbjudande i Afghanistan som han tackade nej till på grund av bristande säkerhet. Amina berättar att hon gärna vill åka och hälsa på snart igen men att det är riskfyllt för henne som har svenskt uppehållstillstånd och att ”de” vet att hon har arbetat med jämställdhetsfrågor i Afghanistan. Hon berättar att säkerhetsläget är det enda som kan vara ett hinder för henne att engagera sig på plats: ”Jag känner mig inte trivs [trygg], att alltid vara rädd för att det ska hända någonting på grund av terrorister eller talibaner.”

¹¹⁵ Van Hear & Cohen, 2017, 174.

Medan några av informanterna uttrycker att de tänkte mycket på frågor om jämställdhet och utveckling medan de bodde i Afghanistan men att de inte hade kapaciteten att uttrycka sig, så berättar några andra att de ändrade uppfattning om vissa frågor efter att de kommit till Sverige. Bahar uttrycker att hon inte kunde acceptera livet i Afghanistan efter att hon kommit till Sverige:

När jag kom till Sverige hade jag helt nytt land jag kunde jämföra med. Då jämförde jag Iran, Afghanistan och Sverige och då kunde jag inte godkänna Afghanistans liv. Afghanistan var... Jag godkände inte ens när jag bodde där. Men jag kunde inte göra något där, jag fick inte göra det.

Till skillnad från Bahar så uttrycker Nawid att möjligheten till att diskutera olika samhällsfrågor på gymnasiet i Sverige gjorde att han ändrade sin syn på bland annat kvinnor, dödsstraff och abort. Nawid utgår från denna erfarenhet när han talar om att han vill skapa ett forum i Afghanistan där människor kan diskutera och debattera och prata om mänskliga rättigheter: ”Men hade jag inte fått den här möjligheten att diskutera och debattera saker så hade jag inte förstått det. Samma sak när det gäller min syn gäller det för andra. Så sådana forum ska skapas.” För Bahar och Nawid verkar det som att förutsättningarna att både uttrycka sig och diskutera samhällsfrågor i Sverige har bidragit till att de riktar idéer och normer till *den välkända samhällssfären* och *den föreställda gemenskapen*.

Finansiering till projekt i Afghanistan verkar också för vissa informanter vara en förutsättning för att genomföra transnationella aktiviteter gentemot *den föreställda gemenskapen*. Faraz nämnde att det är svårt att få finansiering till projekt i Afghanistan: ”Vi har ett ekonomiskt problem just nu. Allt rörelsen gör kommer från deras fickpengar. [...] Problemet är att jag har pratat med många myndigheter i Sverige men de har tyvärr ingen budget att göra något i Afghanistan.”

Även Abdul har funderat över möjligheterna till finansiering för projekt i Afghanistan. Han berättar om sina tankar att starta ett finansieringsprogram för den afghanska diasporan i Sverige:

[...] Men det som jag har tänkt på, det diasporaprojektet som Forum Syd har till exempel för somalier, har tänkt på samma sak för afghaner. Att kanske starta något slags program/projekt för andra afghaner. Det finns afghaner som vill hjälpa till. [...] Ett sånt program hade varit väldigt bra. [...] För afghaner ökar ju i Sverige. Vi har ju fler nu än för 4–5 år sedan. Många som är etablerade och har jobb här.

På liknande sätt menar Nawid att personer med afghanskt ursprung har goda förutsättningar att arbeta med utvecklingsprojekt i Afghanistan men att möjligheterna är begränsade:

Men hade jag kunnat bestämma i Sverige, hade jag valt de unga ambitiösa afghaner som både har kunskap från Sverige och kan förändra landet [Afghanistan]. Det är mycket lättare för afghaner att åka dit. Det är något jag tänkt på att jag kanske får möjligheten att göra något med hjälp av svenska myndigheter, men det har jag inte fått.

Liknande uppfattningar förekommer bland afghaner som är engagerade i utvecklingsprojekt genom diasporaföreningar i Danmark. Även de anser att deras kunskaper om lokala förhållanden och möjligheten att resa till Afghanistan regelbundet är unika kvaliteter för att kunna arbeta med utveckling i ursprungslandet.¹¹⁶

Vad gäller Svenska Afghanistankommittén (SAK), som är en etablerad organisation, framförde några av informanterna synpunkter på hur organisationen arbetar i Afghanistan. En av dem var Faraz som bland annat är engagerad i en jämställdhetsorganisation i Afghanistan. Han menar att SAK:s arbete är väldigt viktigt men att andra organisationer kan bidra på kompletterande sätt:

Kanske de [andra organisationer] kan göra saker som SAK inte kan göra. [...] det vi erbjuder afghaner kan inte SAK göra. Vi behöver inte bara hjälpa med, som SAK hjälper med barnmorskor, vatten och grejer. Okej, om jag har bra hus, vatten och internet, men familjen inte är fri. Ingen jämställdhet.

När Sayed kom till Sverige tidigt 90-tal blev han medlem i SAK. Han framförde då kritik mot hur SAK arbetade i Afghanistan. Sayed berättar att: ”När jag bodde i Afghanistan kände jag att SAK inte hade någon verksamhet i det diskriminerade området [...]. Det var det första jag frågade SAK när jag blev medlem.” Efter Sayeds kritik följde enligt honom en lång tid av diskussion med SAK, vilket några år senare ledde till att SAK godkände en motion som bland annat fastslog att de skulle satsa seriöst på området. Innan motionen antogs blev missnöjet en motivation för Sayed att själv starta en förening för att stödja skolor i sitt hemområde i Afghanistan. Sayed berättar att: ”Jag var så besviken att jag själv registrerade en förening.”

¹¹⁶ DIIS, 2015.

Den personliga motivationen, eller *önskan*, att engagera sig¹¹⁷ skiljer sig beroende på vilka sfärer aktiviteterna riktas mot. Min tolkning är att ekonomiska aktiviteter som riktas mot *hushållet och den större familjesfären* främst motiveras av en känsla av skyldighet och tradition att hjälpa sin familj. Detta skiljer sig från de andra sfärerna eftersom det är bandet till familjen som är kvar i Afghanistan, och inte samhället eller nationen, som informanterna känner sig motiverade eller skyldiga att hjälpa.

Vad jag kan förstå är ett återkommande motiv till att engagera sig i *den välkända samhällssfären* och *den föreställda gemenskapen* att Afghanistan är ”hemlandet”, det vill säga att det är där hen är född och behåller ett särskilt band till som hen inte har till Sverige. ”Hemlandet” refererar majoriteten av de intervjuade till som en anledning till varför man engagerar sig i Afghanistan. Amina uttrycker exempelvis: ”Jag bryr mig jättemycket, det är fortfarande mitt hemland. Hemlandet ska utvecklas och jag vill hjälpa på vilka sätt som”. Detta får till följd att många av informanterna vill hjälpa ”sitt folk” eller ”sina afghaner”. När Faraz berättar om sitt politiska engagemang säger han att det är: ”För jag vill att mina afghaner i Afghanistan ska bo i ett fritt land som Sverige.” Detta indikerar en känsla av en gemenskap och tillhörighet med människor i Afghanistan som informanterna inte känner personligen.

Majoriteten av informanterna uttrycker att de planerar att bo kvar i Sverige, både på grund av att de trivs och har etablerat sig men också för att säkerhetsläget i Afghanistan gör att återvändande inte är ett alternativ. Nawid och Faridah uttrycker att de har ambitionen att återvända till Afghanistan och att de inte känner sig helt hemma i Sverige eller som svenskar. Planer på att återvända till ursprungslandet kan som tidigare nämnt enligt Portes fungera som en motivation till ett engagemang för ursprungslandet¹¹⁸ vilket i denna undersökning skulle innebära aktiviteter riktade mot *den föreställda gemenskapen*. Enligt Gellner kan också ett icke-identifierande med vistelslandet bidra till ett ökat politiskt engagemang gentemot ursprungslandet.¹¹⁹ Detta speglas till viss del i Nawids relativt breda transnationella engagemang. Han berättar att han tänker flytta tillbaka direkt när

¹¹⁷ Van Hear & Cohen, 2017, 174.

¹¹⁸ Portes, 1998.

¹¹⁹ Gellner, 1983.

säkerhetsläget blivit lite bättre för att först undervisa på universitet i Kabul och sedan arbeta politiskt.

Kopplingen mellan transnationellt engagemang och återvändande finns däremot inte i Faridahs berättelse eftersom hon inte är engagerad i sociala eller politiska aktiviteter gentemot Afghanistan. Faridah uttrycker istället förhoppningar om att engagera sig i Afghanistans utveckling när hon flyttar tillbaka:

De flesta här är jättesnälla, 99%, men ändå vill jag dö i Afghanistan. Det är mitt land. [...] Så fort jag har skaffat mig en utbildning ska jag inte bara flytta tillbaka, utan jobba några år här. Sen flytta tillbaka till Afghanistan, bara för att jag vill hjälpa folket där. [...] Något inom sjukvården, eftersom det är det vi behöver där. Jag vill så gärna göra någonting för mitt folk.

Till skillnad från Faridah och Nawid så uttrycker Sayed att han känner sig både som svensk och afghan och att han inte har planer på att återvända. Hans engagemang verkar snarare grundas i en stark relation till Afghanistan: ”Därför kan jag inte klippa mitt band till Afghanistan, eftersom jag är född där och haft ungdomsåren där. Jag känner mig kanske lite mer svensk men också lite mer afghan, kanske.” Även Abdul menar att engagemanget kan förstärkas om man har vuxit upp i Afghanistan och har starka minnen därifrån: ”Hemland är ju hemland. Jag tror att de som är födda här eller kommit hit som små, minns ju inte så mycket. Men kommer man som lite äldre, minns man och har mycket bra och klart längtar tillbaka. Och hoppas på att det ska bli fredligare och att kunna hjälpa till i sitt land. Bygga upp den på något sätt.”

Även Faraz uttrycker att han vill stanna kvar i Sverige på grund av att det ”inte finns några rättigheter, säkerhet där” men att han aldrig kommer glömma Afghanistan och kommer fortsätta engagera sig från Sverige:

Jag ska bo i Sverige. [...] Men jag glömmet aldrig Afghanistan. Därför kämpar jag fortfarande med att skriva projekt, få stöd från svenska regeringen, hjälpa mina afghaner, hjälpa människors-, kvinnors- och barns rättigheter i Afghanistan. [...] Men så vad jag kan försöker jag göra härifrån. Jag har precis hittat min väg och jag vet att det kommer att bli bra. Jag känner att jag nu ska vara för Sverige och Afghanistan. Att jag åker tillbaka och glömmet det här landet är inte bra. Men jag kommer att vara för båda [länderna].

Informanternas transnationella engagemang har alltså ingen stark koppling till önskan eller planer på att återvända. Istället ser de möjligheten att ha en relation till både Afghanistan och Sverige och samtidigt engagera sig på olika sätt, utan att flytta tillbaka. Detta

liknar Oeppens resultat i sin undersökning om afghaner i Kalifornien och London.¹²⁰ Den här analysen visar att majoriteten av informanterna upprätthåller band och aktiviteter gentemot Afghanistan samtidigt som de tar del av och planerar att bo kvar i Sverige.¹²¹

¹²⁰ Oeppen, 2010, 55–56.

¹²¹ Faist, 2010, 11.

7 Diskussion & slutsats

Syftet med den här undersökningen är att studera transnationella aktiviteter bland individer inom den afghanska diasporan, vad som bidrar till att de engagerar sig samt deras förhoppningar om framtida relationer till sitt ursprungsland. Jag har undersökt detta genom att analysera intervjuer med sju individer inom den afghanska diasporan och svarat på följande frågeställningar: 1) *Hur engagerar sig individer inom den afghanska diasporan i Afghanistan?* a) *Vilka typer av transnationella aktiviteter riktas mot hushållet och den större familjesfären, den välkända samhällssfären och den föreställda gemenskapen?* b) *Vilka kapaciteter och personliga motivationer bidrar till att individerna engagerar sig?*

Resultatet visar att individer inom den afghanska diasporan engagerar sig i Afghanistan på flera olika sätt, vilket även stärker tidigare forskning om afghanska diasporor i andra länder.¹²² I analysen identifieras ekonomiska, sociala och politiska aktiviteter som i varierande utsträckning riktas mot de tre sociala sfärerna och matchar därmed Van Hears kategorisering, vilket går i linje med det resultat som Oeppen kommer fram till i sin undersökning.¹²³

Gemensamt för fem av informanterna är att de skickar eller har skickat ekonomiska remitteringar till *hushållet och den större familjesfären*. *Önskan* att skicka pengar grundas främst i en känsla av skyldighet och tradition att hjälpa sin familj. Ekonomiska remitteringar som riktas mot *den välkända samhällssfären* skickas istället till familjer, skolor och barnhem som informanterna bl.a. har fått kännedom om genom sina sociala nätverk eller slumpvis träffat vid besök i Afghanistan. *Önskan* eller motivationen till att engagera sig i *den välkända samhällssfären* grundas i starka band till hemområdet och en känsla av ansvar att hjälpa till om man har de ekonomiska förutsättningarna. *Kapaciteten* att skicka pengar till de två sfärerna beror främst på informanternas ekonomiska

¹²² Oeppen, 2010 och Fischer, 2018.

¹²³ Oeppen, 2010

förutsättningar men också på behovet i ursprungslandet. De förpliktelser som verkar stå i konflikt med varandra är dels att försörja sig själv eller sin familj i Sverige och att engagera sig i ekonomiska aktiviteter gentemot någon av sfärerna i Afghanistan.

Den föreställda gemenskapen innebär en känsla av samhörighet med människor i Afghanistan som informanterna inte känner personligen. Majoriteten uttrycker även att Afghanistan är deras ”hemland” och att de vill bidra till att landet utvecklas vilket speglas i deras transnationella aktiviteter. Informanternas sociala och politiska aktiviteter syftar till att uppmärksamma och att förbättra kvinnors situation, förena etniska grupper och minska den strukturella diskrimineringen. Aktiviteterna visar även på vilka förändringar informanterna vill se i Afghanistan och att aktiviteterna, till skillnad från de som riktas mot de andra sfärerna, förutsätter mobilisering av människor inom *den föreställda gemenskapen*. Resultatet visar liksom Oeppens forskning¹²⁴ att *den föreställda gemenskapen* inte bara är en sfär som sociala och politiska aktiviteter riktas mot utan även att känslan av att tillhöra *den föreställda gemenskapen* är en bidragande faktor till att engagera sig.

De *kapaciteter* som påverkar genomförandet av sociala och politiska aktiviteter är främst säkerhetsläget i Afghanistan och tillgången till ett socialt nätverk i Afghanistan. Resultatet visar att vissa av informanterna behöver prioritera mellan olika handlingsalternativ vilket i sin tur påverkar det transnationella engagemanget, t.ex. att skydda sin familj från potentiella hot och viljan att rikta aktiviteter mot *den föreställda gemenskapen*. Vissa av informanterna framförde också att deras erfarenheter och kunskaper om Afghanistan är värdefulla för att arbeta med utveckling i landet men att detta delvis hindras av att det är svårt att få finansiering till projekt. Resultatet visar inget större samband mellan viljan att återvända och att engagera sig i ursprungslandet till skillnad från viss tidigare forskning.¹²⁵ Majoriteten av informanterna uttrycker istället att de vill fortsätta engagera sig från Sverige och ”vara för båda länderna”.

Det transnationella perspektivet belyser att de sju individerna inom den afghanska diasporan upprätthåller band och riktar olika aktiviteter gentemot Afghanistan samtidigt som de tar del av Sverige och majoriteten ser en framtid i Sverige. Undersökningen bidrar till att

¹²⁴ Ibid.

¹²⁵ Pelling, 2014, Styrvjan, 2007 och Portes, 1999.

visa variationen i transnationella aktiviteter och ger förslag på hur och varför individer inom den afghanska diasporan i Sverige engagerar sig i sitt ursprungsland.

Baserat på denna undersökning skulle jag vilja fortsätta med en mer omfattande studie om ekonomiska, sociala och politiska aktiviteter som riktas mot de olika sfärerna för att se om detta är förekommande bland fler individer inom den afghanska diasporan i Sverige. Jag har bland annat funnit att ekonomiska förutsättningar och relationen till ursprungslandet har betydelse för det transnationella engagemanget. Undersökningen visar däremot inte att ålder, könstillhörighet eller vistelsetid i Sverige är avgörande faktorer. Frågan om vilka faktorer som spelar roll för transnationellt engagemang skulle vidare kunna undersökas genom att göra en undersökning med fler informanter och/eller genom enkätundersökningar.

Vidare hade jag velat undersöka två intressanta aspekter från intervjuerna som jag valde att inte analysera i den här uppsatsen. Det första är att informanterna även är engagerade i svenska organisationer för personer med afghanskt ursprung. En undersökning om engagemang riktat mot vistelslandet kan ge en ökad förståelse för *den föreställda gemenskapen* och varför individer engagerar sig för människor i Afghanistan. Detta skulle även kunna indikera vad som formar den afghanska diasporan i Sverige. Den andra aspekten som jag skulle vilja undersöka är vilka finansiella remitteringskanaler som är mest vanliga och hur samarbetet mellan föreningar, organisationer och företag mellan Sverige och Afghanistan kan se ut.

Referenser

Asia Foundation, AFGHANISTAN IN 2017: A SURVEY OF THE AFGHAN PEOPLE https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2017/11/2017_AfghanSurvey_report.pdf 2017, (2018-05-21).

Castles, Stephen, De Haas, Hein & Miller, Mark J. *The age of migration: international population movements in the modern world*. 5. ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014.

Cohen, Robin, & Vertovec, Steven. *Migration, diasporas, and transnationalism*. Edward Elgar, Cheltenham, 1999.

Collier, P. *Economic causes of civil conflict and their implications for policy*. Washington, DC: World Bank, 2002.

Delegationen för migrationsstudier (Delmi), ”Diaspora: kunskapsöversikt”, 2016.

Council of the European Union, “Draft Joint Way Forward on migration issues between Afghanistan and the EU – Adoption” Brussels, 22 September 2016 [Draft Joint Way Forward on migration issues between Afghanistan and the EU](#)

Eurostat (statistisk från europeiska unionen) <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7921609/3-16032017-BP-EN.pdf/e5fa98bb-5d9d-4297-9168-d07c67d1c9e1> (2018-05-21)

Faist, T. “Diaspora and transnationalism: What kind of dance partners?” In: R. Bauböck and T. Faist, eds., *Diaspora and Transnationalism. Concepts, Theories and Methods*. Amsterdam: Amsterdam University Press: 9-34, 2010.

Fischer, Caroline. *Reframing transnational engagement: a relational analysis of Afghan diasporic groups*. Global Networks. . doi:[10.1111/glob.12186](https://doi.org/10.1111/glob.12186), 2018.

Forum Syd <http://www.forumsyd.org/bidrag/sok-bidrag/SomaliaDiasporaProgramme/> (2018-05-21).

Gellner. E. *Nations and Nationalism*. Ithaca, NY: Cornell Univ. Press, 1983.

Global Knowledge Partnership on Migration and Development (KNOMAD), Policy Brief 8, October 2017.

Hansen, Inga, “An Analysis of the Germany-Afghanistan Remittance Corridor”, Master Thesis i612782, Maastricht University, 2012.

Internal Displacement Monitoring Centre, Afghanistan
<http://www.internal-displacement.org/countries/afghanistan>

International Organization of Migration, Migration in the 2030 Agenda, 2017.
https://publications.iom.int/system/files/pdf/migration_in_the_2030_agenda.pdf (2018-05-21)

International Organization of Migration, *Afghanistan Migration Profile*, Kabul, 2014.

International Organization of Migration, Bilaga till *Afghanistan Migration profile*, Kabul, 2014.

Kapur, Devesh, Political Effects of International Migration, *Annu. Rev. Polit. Sci.* 2014. 17:479–502, 2014.

Kvale Steinar & Brinkmann, Svend, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 3. [rev.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2014.

Levitt, P, & Jaworsky, B, 'Transnational Migration Studies: Past Developments and Future Trends', *Annual Review Of Sociology*, 33, pp. 129-156, Business Source Complete, EBSCOhost, 2007.

Levitt, Peggy, *Social Remittances: Migration Driven Local-Level Forms of Cultural Diffusion*, *International Migration Review*, Vol. 32, No. 4 (Winter, 1998), pp. 926-948, 1998.

Migrationsverket, ”Därför har så många ensamkommande afghanska barn sökt asyl i Sverige”, 2016. <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2016/2016-01-21-Darfor-har-sa-manga-ensamkommande-afghanska-barn-sokt-asyl-i-Sverige.html> (2018-05-21)

Monsutti , A. *Afghan Transnational Networks: Looking Beyond Repatriation*. Synthesis Paper Series, Afghanistan Research and Evaluation Unit, Kabul, 2006.

Eds. Oeppen, Ceri and Schlenkhoof, Angela, *Beyond the ‘Wild Tribes’: Understanding Modern Afghanistan and its Diaspora*. 141–156. London: Hurst & Company, 2010.

Oeppen, Ceri,, ”The Afghan diaspora and its involment in the reconstruction of Afghanistan”, i *Beyond the ‘Wild Tribes’: Understanding Modern Afghanistan and its Diaspora*. Eds. Ceri Oeppen and Angela Schlenkhoof, 141–156. London: Hurst & Company, 2010.

Pelling, Lisa, *Transnationella band, en fallstudie om remitteringar från Sverige*, Global Utmaning, 2014.

Portes A. Globalization from below: the rise of transnational communities. In *The Ends Of Globalization: Bringing Society Back In*, ed. D Kalb, M van der Land, R Staring, pp. 253–72. Boulder, CO: Rowman & Littlefield, 1999.

Regeringskansliet, "Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling"
<http://www.regeringen.se/48e36d/contentassets/a69f085ada12410989115a1ff64be6d8/att-forandra-var-varld-agenda-2030-for-hallbar-utveckling> (2018-05-21)

Regeringskansliet, "Avtal mellan Sverige och Afghanistan gällande återtagande" 2016-10-16, <https://www.regeringen.se/artiklar/2016/10/avtal-mellan-sverige-och-afghanistan-om-atertagande/> (2018-05-27)

Richard H. Adams JR & John Page (2005), Do International Migration and Remittances Reduce Poverty in Developing Countries?

Robert Holzmann (2018) MIGRATION IN AFGHANISTAN: EXPLORING EMPLOYMENT AND GROWTH OPPORTUNITIES FOR AFGHANISTAN, Summary Policy Report to the World Bank Project on "Afghanistan: Managed International Labor Mobility as Contribution to Economic Development and Growth", World Bank Group. Washington, DC, Kabul, and Vienna January 2018

Ruttig, Thomas 2017 "Pressure and Peril: Afghan refugees and Europe in 2017", Afghanistan Analysts Network
<https://www.afghanistan-analysts.org/pressure-and-peril-afghan-refugees-and-europe-in-2017/> (2018-05-21)

Schlenkhoff, Angela, 2010, "Challenges To Research in Afghanistan And Its Diaspora", i Beyond the 'Wild Tribes': Understanding Modern Afghanistan and its Diaspora. Eds. Ceri Oeppen and Angela Schlenkhoff, 141–156. London: Hurst & Company 14

Saveland, Amanda "Regeringen vet inte hur mycket migranter i Sverige skickar hem till anhöriga", OmVärlden, 2015-12-02
<https://www.omvarlden.se/Branschnytt/2015/regeringen-vet-inte-hur-mycket-migranter-i-sverige-skickar-hem-till-anhoriga/> (2018-05-21)

Statistiska Centralbyrån, http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101E/FodelselandArK/?rxid=18261ec0-1685-4bcf-9c48-0a9cbe3a8ec2 (2018-05-21)

Statistiska Centralbyrån, http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101E/FodelselandArK/?rxid=18261ec0-1685-4bcf-9c48-0a9cbe3a8ec2 (2018-05-21)

Svenska Afghanistaninstitutet, 2017 "Flykt i Sverige", senast uppdaterad 2017-01-20
<https://sak.se/afghanistan/flykt/pa-flykt-i-sverige> (2018-05-21)

Stryjan, Mirja, "Att skicka pengar till hemlandet" – En studie av remitteringsmotiv bland somaliländare i Sverige, Master thesis. Stockholms universitet: Nationalekonomiska institutionen, 2007.

Swedish International Development Agency (Sida)
<http://www.sida.se/Svenska/sa-arbetar-vi/Detta-ar-svenskt-bistand/Sveriges-bistandslander/> (2018-05-21)

UNHCR (2017-06-17) "Figures at a glance: statistical yearbook"
<http://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>, <http://www.internal-displacement.org/countries/afghanistan> (2018-05-21)

Van Hear, Nicholas. "Refugees, Diasporas, and Transnationalism" In *The Oxford Handbook of Refugee and Forced Migration Studies*. Eds. Elena Fiddian-Qasmiyeh, Gil Loescher, Katy Long, and Nando Sigona, Oxford University Press, 2015 DOI: 10.1093/oxfordhb/9780199652433.013.0016, 1-15, 2014.

Van Hear, Nicholas & Cohen, Robin, *Diasporas and conflict: distance, contiguity and spheres of engagement*, *Oxford Development Studies*, 45:2, 171-184, DOI: 10.1080/13600818.2016, 2017.

World Bank, *Annual Remittances Data*.
<http://www.worldbank.org/en/topic/migrationremittancesdiasporaissues/brief/migration-remittances-data> (2018-05-21)

World Bank Group, *Migration and Remittances Factbook 2016*, 2016.

World Bank, "Afghanistan Poverty Status Update – Progress at Risk", 2017-05-08.
<http://www.worldbank.org/en/country/afghanistan/publication/afghanistan-poverty-status-update-report-2017> (2018-05-26)

Bilagor

Bilaga 1: Infotext som användes vid uppsökande av informanter

Bilaga 2: Intervjuguide med teman och förslag på frågor

Bilaga 3: Samtyckesblankett

Bilaga 1

Intervjupersoner sökes till kandidatuppsats!

Jag heter Alice Hertzberg och studerar min sista termin på kandidatprogrammet i mänskliga rättigheter på Lunds universitet. Jag söker personer som är intresserade av att bli intervjuade till min kandidatuppsats.

Genom intervjuer ska jag undersöka hur personer med afghanskt ursprung är engagerade i Afghanistan: till exempel genom sociala nätverk, sändandet av pengar till familj, vänner eller föreningar i Afghanistan och engagemang i utvecklingsfrågor i Afghanistan. Jag vill också undersöka om det finns engagemang genom svenska föreningar.

Kriterier

- 18 år eller äldre
- Bosatt i Sverige
- Uppehållstillstånd eller svenskt medborgarskap
- Är engagerad i frågor om Afghanistan på något sätt och/eller skickar pengar till familj, släkt eller vänner i Afghanistan.

Syftet med undersökningen är att bygga upp en kunskap kring den afghanska diasporans transnationella nätverk och engagemang samt förväntningar på framtida relationer till sitt hemland/ursprungsland.

Den afghanska diasporan i Sverige har vuxit på senare år och det saknas forskning kring afghaners transnationella nätverk och engagemang. Jag vill fylla detta kunskapsgap och få en djupare förståelse för hur flykt och migration kan påverka relationen till hemlandet/ursprungslandet. Intervjuerna kommer genomföras under april.

Deltagandet är helt frivilligt och samarbetet kan när som helst avbrytas om något inte känns rätt. Intervjupersoner kommer att bli avidentifierade, det vill säga att namn inte kommer att nämnas i uppsatsen.

Om ni är intresserade, känner någon som kan vara intresserad eller vill veta mer, hör av er till mig på [REDACTED]

Varma hälsningar,
Alice Hertzberg

Bilaga 2

Alice Hertzberg
Programmet i mänskliga rättigheter
Lunds universitet VT-18
Handledare: Rouzbeh Parsi

Den afghanska diasporan i Sverige: transnationella nätverk och remitteringar

C-uppsats av Alice Hertzberg

Syftet med den här studien är att bygga upp en kunskap kring hur personer med afghanskt ursprung relaterar till och engagerar sig i sitt ursprungsland samt förväntningar på framtida relationer till sitt ursprungsland.

Jag kommer att genomföra semistrukturerade intervjuer med personer som är födda i Afghanistan, som har svenskt uppehållstillstånd eller medborgarskap och är över 18 år. Alla informanter kommer att aidentifieras, det vill säga att namnen inte kommer vara med. Intervjuerna kommer att spelas in för eget bruk och beräknas pågå i en timme.

Dessa är några förslag på frågor på teman jag skulle vilja att vi pratar om under intervjun. Däremot är jag helt öppen för hur du vill berätta om din relation till ditt ursprungsland.

- **Skulle du vilja börja med att berätta lite om din tid i Sverige och varför du kom hit?**
- **Vill du berätta lite om din tid i Afghanistan?**
 - a) Har du bott i fler länder än Sverige och Afghanistan?
- **Vad är dina tankar om din relation till ditt ursprungsland?**
- **Hur skulle du beskriva ditt sociala nätverk utanför Sverige?**
- **Har du skickat remitteringar (pengar) till familj, släkt vänner eller föreningar/projekt i Afghanistan?**
- **Är du engagerad i föreningar för människor från ditt ursprungsland?**
 - a) I Sverige?
 - b) I Afghanistan?
- **Finns det hinder idag som gör att det blir svårare eller omöjligt för dig att engagera dig på det sätt du önskar?**
- **Kan du berätta om du har några förhoppningar och förväntningar på din framtida relation och engagemang till ditt ursprungsland?**

Bilaga 3

Samtyckesblankett: användning av intervju till Alice Hertzbergs C-uppsats

För att säkerställa att du som har blivit intervjuad har förstått och gått med på hur din berättelse kommer att användas i min, Alice Hertzbergs, C-uppsats så vill jag gärna att du läser genom och skriver under den här samtyckesblanketten.

Syftet med den här studien är att bygga upp en kunskap kring hur personer med afghanskt ursprung relaterar till och engagerar sig i sitt ursprungsland samt förväntningar på framtida relationer till ursprungslandet.

Jag använder pseudonymen (ett annat namn) för att du inte ska kunna identifieras vid namn. Jag har slumpvis valt namn på persiska, pashto eller dari och inte tagit hänsyn till om namnen är vanliga för vissa etniska grupper eller specifika områden i Afghanistan. Namnen är alltså inte anknytta till några identitetsmarkörer som skulle kunna leda till igenkännande av dig eller någon av de andra informanterna.

Skriv under om du godkänner nedanstående punkter:

1. Jag har anmält mig frivilligt till att delta i intervjun och förstår att jag har rätt till att när som säga upp samarbetet, det vill säga att intervjun inte används, innan uppsatsen lämnas in den 28 maj 2018.
2. Mitt namn, bostadsområde, exakta ålder kommer inte att anges i uppsatsen.
3. Ljudinspelningen och utskriften av intervjun kommer inte att delas vidare utan kommer bara användas av Alice Hertzberg.
4. Intervjun kommer att användas till Alice Hertzbergs C-uppsats i ämnet mänskliga rättigheter och analyseras i relation till olika teorier.
5. Uppsatsen kommer att publiceras på Lunds universitets hemsida för uppsatser (LUPSearch) och finnas tillgänglig att läsa för allmänheten.

Ort och datum:.....

Namnförtydligande:

Underskrift: